



รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการ : สารคดีสื่อสารความรู้งานวิจัย สกสว.(สารคดีวิจัยโลกสาระ) ซีซั่น ๒
: The Thailand Research Fund, Documentary For Learnings Season

โดย

นาย สรวิฐ สายณัติ

Mr.Sorarat Sayanasit

และคณะ

สนับสนุนโดย ภารกิจการสื่อสารเพื่อสร้างสังคม ฐานความรู้ และนวัตกรรม
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.)

ชื่อโครงการ :	สารคดีวิจัย ไล่ค์ สาระ ซีซั่น ๒
ผู้วิจัย :	นายสรรัฐ สายณสิต และคณะ
ปีที่ทำการวิจัย :	๒๕๖๒

บอกเล่าเพื่อความเข้าใจร่วมกัน

รายงานโครงการ “สื่อสารความรู้” เล่มนี้ เป็นกระบวนการผลิตสื่อเพื่อเผยแพร่งานวิจัย ผ่านโครงการ สารคดีสื่อสารความรู้งานวิจัย สกสว. (สารคดีวิจัยไล่ค์สาระ) ซีซั่น ๒ หรือ The Thailand Research Fund, Documentary For Learnings Season 2 เป็นโครงการต่อเนื่องจากโครงการแรก โดยการสนับสนุนของฝ่ายการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์และสื่อสารสังคม สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) หรือภารกิจงานสื่อสารเพื่อสร้างสังคมฐานความรู้และนวัตกรรม สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ปัจจุบัน ที่มุ่งนำเสนอความรู้แก่ประชาชนทั่วไปให้รับรู้ รับทราบ ผลการดำเนินการวิจัยที่เป็นประโยชน์สู่การนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหา และ พัฒนาตนเองและสังคม ขณะเดียวกัน เป็นการสื่อสารภาพลักษณ์ บทบาทหน้าที่ และ พันธกิจขององค์กรให้สาธารณะได้รับทราบโดยทั่ว

ในรูปแบบสารคดีสื่อสารความรู้งานวิจัย ที่นักวิจัย ทั้งในส่วนที่เป็นนักวิชาการ นักวิชาชีพ องค์กร และนักวิจัยเพื่อท้องถิ่น หรือ นักวิจัยชาวบ้าน ที่เป็นคนในชุมชนได้มาร่วมคิดทบทวนสถานการณ์ ตั้งคำถามก่อนที่จะบอกเล่าความรู้จากกระบวนการมีส่วนร่วมในการวางแผน หาข้อมูล ทดลองทำ วิเคราะห์ สรุปผลการทำงานและหาคำตอบเพื่อปรับปรุง ทั้งนี้จากกล่าวได้ว่า สารคดีสื่อสารความรู้งานวิจัย เป็นเครื่องมือหนึ่งที่เน้นการให้ “คน” ได้คิดทบทวน การวิจัย ตั้งแต่การเริ่มคิด การตั้งคำถาม การวางแผน และค้นหาคำตอบอย่างเป็นระบบเป็นรูปธรรม ผ่านการเล่า พูดคุย สัมภาษณ์ ก่อนร้อยเรียง ลำดับภาพและเสียง ด้วยศาสตร์สารคดี ซึ่งอาจจะแตกต่างจากรายงานวิจัยอื่น ๆ เช่น งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ที่มุ่งเน้นเรียนรู้จากการปฏิบัติการจริง (Action Research) อันทำให้ชุมชนได้เรียนรู้ สร้างผลงาน มีความเข้มแข็งในการแก้ปัญหาของตนเอง และสามารถใช้กระบวนการนี้ในการแก้ปัญหาลื่น ๆ ในท้องถิ่น โดยมีกระบวนการศึกษาเรียนรู้อย่างเป็นเหตุเป็นผล

ดังนั้น จุดเน้นของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จึงอยู่ที่ “กระบวนการ” มากกว่า “ผลลัพธ์” เพื่อให้ชาวบ้านได้ประโยชน์จากงานวิจัยโดยตรง และให้งานวิจัยมีส่วนในการแก้ปัญหของชาวบ้าน รวมทั้งเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นจริงในชุมชน ซึ่งจะต้องอาศัย “เวที” (การประชุม เสวนา พูดคุยถกเถียง) เป็นวิธีการเพื่อให้คนในชุมชน ทั้งชาวบ้าน ครู นักพัฒนา สมาชิก อบต. ข้าราชการ หรือ กลุ่มคนอื่น ๆ เข้ามาร่วมหา ร่วมใช้ “ปัญญา” ในกระบวนการวิจัยด้วยกัน แต่ในขณะที่ สารคดีสื่อสารความรู้งานวิจัย มีจุดเน้นที่ผลลัพธ์ “อะไรเป็นเหตุ” และ “อะไรเป็นผล” และวิธีการแก้ไข หมายความว่า สารคดีสื่อสารความรู้งานวิจัย เป็นงาน

ผลิตสื่อเพื่อสื่อสารกับสาธารณะให้รับรู้และเข้าใจ “องค์ความรู้” จากการวิจัย ซึ่งเป็นผลลัพธ์ของกระบวนการศึกษาค้นคว้า ทดลอง และ สรุปผลการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อตอบ “คำถาม” หรือ “คลายความสงสัย” สถานการณ์บางอย่างที่ส่งผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ในสังคม เช่น ความขัดแย้ง ภัยพิบัติ ความเหลื่อมล้ำ และ สิ่งแวดล้อม รวมถึงการแพร่ระบาดของโควิด ๑๙ และ การเปลี่ยนแปลงของสังคม ผ่านการเรียบเรียงและแปลงเนื้อหางานวิจัยให้กระชับและเข้าใจง่าย

สิ่งสำคัญคือประเด็น “คำถาม” ต้องคมชัด เพื่อนำมาซึ่งคำตอบที่เป็น “แก่นของเรื่อง” ก่อนนำมาร้อยเรื่องให้เรื่องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และ ช่วยดึงคนดู คนฟัง โดยมีการแยกประเด็นว่า ข้อสงสัยอยู่ตรงไหน มีการหา “ข้อมูล” ก่อน “วางแผน” เขียนบท และ ถ่ายทำ หรือ สัมภาษณ์นักวิจัย อีกทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ความสำเร็จ และอุปสรรคของแต่ละสถานการณ์และปัญหา มาวางโครงเรื่อง และ สร้าง Storytelling ก่อนดำเนินการด้านเทคนิคและการเล่าเรื่องจากภาพและเสียง ด้วยวิธีการเล่าเรื่องเพื่อสร้าง Engagement ให้รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของปัญหา หรือ สิ่งที่เกิดขึ้น ซึ่งทั้งหมดนี้กระทำโดยการตั้งคำถามของ “ผู้ที่สงสัย” ไม่ใช่ “ผู้สร้างความรู้”

ดังนั้นกระบวนการผลิตสื่อเพื่อเผยแพร่งานวิจัย จึงไม่ยึดติดกับระเบียบแบบแผนทางวิชาการมากนัก แต่เป็นการสื่อสารการสร้างความรู้ในดวงงานวิจัย เช่น คนท้องถิ่น ที่มุ่งแก้ไขปัญหาด้วยการทดลองทำจริง และมีการบันทึกและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ การวิจัยแบบนี้จึงไม่ใช่เครื่องมือทางวิชาการ ไม่ใช่ของศักดิ์สิทธิ์ที่ผูกขาดอยู่กับครูบาอาจารย์ แต่เป็นเครื่องมือธรรมดาที่ชาวบ้านยุค ๔.๐ ก็เข้าถึงข้อมูล เพื่อประโยชน์ในชีวิตประจำวันของคนตัวเล็ก ตัวน้อย หรือ ทุกคน

คำนำ

รายงานนี้เป็นรายงานความก้าวหน้าของ โครงการ สารคดีสื่อสารความรู้งานวิจัย สกสว. (สารคดีวิจัยโลคัลสาระ) ซีซั่น ๒ หรือ The Thailand Research Fund, Documentary For Learnings Season 2 มีเป้าหมายเพื่อจะใช้งานวิจัยของ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และ สกสว. ให้การสนับสนุนเมื่อครั้งที่ยังไม่เปลี่ยนภารกิจ สื่อสารให้สาธารณะได้รับทราบ และ เข้าใจ การใช้องค์ความรู้จากการวิจัยแก้ปัญหาต่าง ๆ ของสังคมไทย ที่ “เข้าใจง่าย” หลากหลายรูปแบบและช่องทาง โดยเฉพาะสื่อในยุคแห่งโซเชียลเน็ตเวิร์คที่มีแพลตฟอร์มมากมายเปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถสร้างคอนเทนต์ได้ง่ายและรวดเร็วมากขึ้น แต่คงไม่ใช่ทุกคนจะสามารถถ่ายทอดเรื่องที่ต้องการเล่าให้กลายเป็นแรงบันดาลใจ จนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ทั้งต่อพฤติกรรมของผู้อื่น หรือ ขับเคลื่อนสังคม

ดังนั้น สารคดีสื่อสารความรู้งานวิจัย เป็นเครื่องมือหนึ่งที่ช่วยให้นักวิจัย ผู้สร้างองค์ความรู้ ได้สื่อสารกับสาธารณะ เปลี่ยนงานวิจัยบนหิ้ง เป็นงานวิจัยพร้อมเสิร์ฟ เปลี่ยนภาพจำ “งานวิจัยเปรียบกับยาขม ให้เป็นยาหอม” ที่เข้าใจง่าย จำนวนทั้งสิ้น ๑๐ โครงการวิจัย ประกอบด้วย

๑. โครงการโรงแรมม่านรูด : ประวัติศาสตร์ และ ภาพตัวแทนของพื้นที่แห่งความเป็นอื่นในวาทกรรมทางเพศ-เพศสภาพของไทย
๒. โครงการวิจัยเรื่องแนวโน้มประชากรและความต้องการน้ำประปาในพื้นที่กรุงเทพฯและปริมณฑล
๓. วิทยานิพนธ์นักศึกษาทุนปริญญาเอก โครงการกาญจนาพิเศษ รัชกาลที่ ๙ บันทึกคนอ้วน : ร่างและสังคมในเรื่องเล่าของคนเปลี่ยนร่าง
๔. โครงการพัฒนาระบบบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ วินลาดพร้าว ๑๐๑ บริการ
๕. โครงการ “การใช้กลยุทธ์น่านน้ำสีครามเพื่อป้องกันการท่องเที่ยวไม่พร้อม”
๖. โครงการวิจัยการศึกษาสถานภาพของทรัพยากรปลาที่มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมในบริเวณพื้นผิวน้ำทะเลอ่าวไทย
๗. Data ถ้าโรค เป็นการสนับสนุนข้อมูลเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด ๑๙ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กับการแก้ไขปัญหาเร่งด่วนของประเทศและของโลก
๘. โครงการการศึกษาเรื่องการบริโภคละครโทรทัศน์ไทยในกลุ่มประเทศประเทศอาเซียน: ศึกษากรณีของประเทศพม่า กัมพูชา และ เวียดนาม และ โครงการศึกษานโยบาย Soft Power ต่ออาเซียนของประเทศญี่ปุ่น จีน และเกาหลีใต้ : นโยบายและบทเรียนสำหรับประเทศไทย
๙. โครงการผู้หญิงกับพื้นที่ใหม่ในสนามฟุตบอลไทย
๑๐. นวัตกรรมเพื่อการปลดปล่อยประชาธิปไตยทางอาหาร

อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานโครงการสารคดีสื่อสารงานวิจัยที่ผ่านมา สำเร็จลุล่วงมาได้ เนื่องจากการ
อนุเคราะห์ข้อมูล สละเวลาในการสัมภาษณ์ และ ถ่ายทำสารคดี ของคณะนักวิจัย และ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้ง
๑๐ โครงการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผศ.ดร.อมรรัตน์ เจริญโชติธรรม ผู้อำนวยการภารกิจสื่อสารเพื่อสร้าง
สังคมฐานความรู้และนวัตกรรม คุณเกษราภรณ์ คงครว เจ้าหน้าที่งานสื่อสารฯและ คุณชนชัย แสงจันทร์
เจ้าหน้าที่งานสื่อสารฯ ให้คำชี้แนะที่เป็นประโยชน์ อีกทั้งช่วยติดต่อบริษัทงาน กระทบโครงการฯ สำเร็จ
ด้วยดี คณะทำงานจึงใคร่ขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ทีมผู้ผลิตสารคดีสื่อสารงานวิจัย

สารบัญ

บทที่ ๑	บทนำ	๓
	โครงการ : สารคดีสื่อสารความรู้งานวิจัย สกสว. (สารคดีวิจัยไลค์สาระ)	
	The Thailand Research Fund, Documentary for Learnings	
	๑.๑ ข้อมูลโครงการ และ ความเป็นมา	๓
	๑.๒ วัตถุประสงค์	๕
บทที่ ๒	แนวคิดสารคดีการสื่อสารความรู้งานวิจัย	๑๐
	๒.๑ ความหมาย และ ศัพท์เฉพาะ	๑๐
	๒.๒ ทฤษฎีการสื่อสาร (สารคดี)	๑๑
	๒.๓ กรอบแนวคิดการผลิต	๑๓
บทที่ ๓	แผนการดำเนินการผลิตสารคดี	๑๔
	๓.๑ การดำเนินการ	๑๔
	๓.๒ โครงการวิจัยและนักวิจัย	๑๘
บทที่ ๔	การเขียนบท และ กระบวนการผลิต	๒๒
บทที่ ๕	สรุป	๒๔
ภาคผนวก	บทสารคดี	๒๖
บรรณานุกรม		๕๐

บทที่ ๑

บทนำ

โครงการ : สารคดีสื่อสารความรู้งานวิจัย สกสว.(สารคดีวิจัยไลค์ (Like) สาระ)

The Thailand Research Fund, Documentary for Learnings

๑.๑ ข้อมูลโครงการ และ ความเป็นมา

โครงการ สารคดีสื่อสารความรู้งานวิจัย สกสว. (สารคดีวิจัยไลค์สาระ) ซีซั่น ๒ หรือ The Thailand Research Fund, Documentary For Learnings Season 2 เป็นโครงการต่อเนื่องจากโครงการแรก โดยการสนับสนุนของฝ่ายการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์และสื่อสารสังคม สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) หรือ ภารกิจงานสื่อสารเพื่อสร้างสังคมฐานความรู้และนวัตกรรม สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ปัจจุบัน ให้ทีมวิจัย ดำเนินการผลิต “สารคดี” สื่อสารความรู้งานวิจัย ที่มุ่งนำเสนอ และ สร้างความเข้าใจ ความสำคัญของการวิจัย หรือ การขับเคลื่อนประเทศด้วยข้อมูลความรู้แก่ประชาชนทั่วไป นอกจากการสื่อสารเพื่อให้ความรู้ และ รายงานสถานการณ์ของสื่อทั่วไป

ด้วยตระหนักถึงความสำคัญของการสื่อสารความรู้และข้อมูลจากการวิจัย ต่อ “การพัฒนาประเทศ” ในทุกมิติ โดยการสกว./สกสว.สนับสนุน แก่สาธารณะให้รับทราบ และ นำความรู้จากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ การสื่อสารกับสังคมให้เข้าใจและเห็นความสำคัญของงานวิจัยที่ สกว. สนับสนุน จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้เครื่องมือและช่องทางสื่อสารที่หลากหลาย โดยเครื่องมือและช่องทางที่ใช้สื่อสารแต่ละสื่อก็ตอบโจทย์แตกต่างกันออกไป ยกตัวอย่างเช่น การสื่อสารผ่านสื่อหนังสือพิมพ์, โทรศัพท์, นิทรรศการ อาจสามารถกระจายข่าวสารข้อมูลได้ในวงกว้าง แต่อาจไม่ลึกซึ้งในแง่ของเนื้อหาสาระ หรือการสื่อสารผ่านการประชุม เสวนาทางวิชาการ ก็อาจเป็นการนำเสนอข้อมูลที่ลึกซึ้งครบถ้วนที่สุด แต่ไม่สามารถเข้าถึงสาธารณชนในวงกว้าง ด้วยข้อจำกัดหลายประการ เช่น ชื่องานการประชุม หรือการเสวนา ความเป็นวิชาการไม่ดึงดูดคนทั่วไป รวมถึงทัศนคติของคนส่วนใหญ่ที่มองว่างานวิจัยเป็นเรื่องยาก ภาษารูปแบบในการประชุม หรือการนำเสนอ ไม่เหมาะกับคนทั่วไป

อีกทั้งการสื่อสารงานวิจัยที่ผ่านมา ยังสร้างกลุ่มสาธารณชนที่ติดตามผลงานวิจัยได้ไม่ทั่วถึง เพราะกลุ่มเป้าหมายของสื่อแต่ละประเภทแตกต่างกันไป รวมถึงข้อจำกัดในเรื่องของเครื่องมือการเข้าถึง ช่วงเวลาการเข้าถึงและสถานที่การเข้าถึง แต่ปัจจุบันเทคโนโลยีถูกพัฒนาสร้างการเปลี่ยนแปลงด้านการสื่อสาร ที่ทุกคนสามารถเข้าถึงสื่อและข้อมูลได้ในทุกที่ ทุกเวลา ผ่านโทรศัพท์และสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่อยู่ในมือ โดยกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ดีอี) ระบุพฤติกรรมผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตประเทศไทย ปี ๒๕๖๑ เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง เฉลี่ย ๑๐ ชั่วโมง ๕ นาที ต่อวัน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๐ ถึง ๓ ชั่วโมง ๔๑ นาที ต่อวัน Gen Y ซึ่งก็คือคนที่เกิดอยู่ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๒๓ – ๒๕๔๐ ใช้งานอินเทอร์เน็ตสูงที่สุด โดยใช้เวลาเข้าถึง Facebook, Instagram, Twitter และ Pan tip เฉลี่ย ๓ ชม. ๓๐ นาทีต่อวัน

ขณะที่การรับชมวิดีโอสตรีมมิ่ง เช่น YouTube หรือ Line TV มีชั่วโมงการใช้งานเฉลี่ยอยู่ที่ ๒ ชม. ๑๕ นาทีต่อวัน ส่วนการใช้แอปพลิเคชันเพื่อพูดคุย เช่น Messenger และ LINE เฉลี่ยอยู่ที่ ๒ ชม. ต่อวัน และเล่นเกมออนไลน์อยู่ที่ ๑ ชม. ๕๑ นาทีต่อวัน และการอ่านบทความหรือหนังสือทางออนไลน์อยู่ที่ ๑ ชม. ๓๑ นาทีต่อวัน

จากพฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตเพื่อเข้าถึงสื่อของคนไทย สกสว. ในฐานะองค์กรสนับสนุนการสร้างความรู้จากกระบวนการวิจัย สามารถนำข้อมูล พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตมากำหนดทิศทาง และยุทธศาสตร์การสื่อสารสาธารณะ การขับเคลื่อนและพัฒนาสังคมด้วยฐานความรู้ ด้วยงานวิจัยประเด็นต่าง ๆ ที่มีการสนับสนุนให้มีการศึกษากว่า ๒๐,๐๐๐ (สองหมื่น) โครงการ ที่คนส่วนใหญ่ไม่รู้ ทั้งที่มีการเก็บรวบรวมไว้เป็นหมวดหมู่ในระบบ E-Library เว็บไซต์ สกสว. (www.trf.or.th) ซึ่งมียอดการเข้าชม เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ มาถึง ๖,๓๐๕,๕๖๖ คน และมีจำนวนสมาชิกในระบบ E-Library มากถึง ๒๕๔,๓๑๕ สมาชิก^๑ ซึ่งมีการดาวน์โหลดงานวิจัยที่เก็บไว้กว่าหมื่นโครงการมากถึง ๒,๗๗๐,๔๑๗ ครั้ง นั้น แสดงให้เห็นว่า มีคนจำนวนหนึ่งสนใจงานวิจัยภายใต้การสนับสนุนของ สกสว. อย่างจริงจัง

สารคดีสื่อสารความรู้งานวิจัย จึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยทำความเข้าใจที่มากขึ้น โดยการสรุปงานวิจัย “เป็นวิดีโอสื่อสารความรู้” เชื่อมโยงอย่างสร้างสรรค์ แทนการอ่านงานวิจัยในรูปแบบรูปเล่ม และไฟล์พีดีเอฟจำนวนหลายร้อยหน้า ซึ่งทำให้ผู้อ่านต้องใช้เวลาในการศึกษาทำความเข้าใจเป็นเวลานาน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน หรือประยุกต์เข้ากับงานต่าง ๆ เพื่อสิ่งที่ดีกว่าของผู้ชม ผ่านสารคดีความรู้ ๑๐ โครงการ ๑๐ ตอน ความยาว ๘ – ๑๒ นาทีต่อตอน รวมถึงคลิปสั้น พร้อมอักษรบรรยาย ๑ – ๑.๓๐ นาที และ Infographics ที่สามารถแสดงและใช้ได้กับสื่ออื่น

รวมถึงการสื่อสารทางออนไลน์ในรูปแบบ Crip Video ทำให้ประชาชนรู้สึกที่สามารถเข้าถึงนักวิจัยในโครงการ ได้อย่างรวดเร็ว เข้าใจถึงแก่นแท้ของงานวิจัย และเข้าใจง่ายต่อผู้รับชมทุกเพศทุกวัย รวมถึงประชาชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย และนักวิจัยเอง สามารถเข้าถึงกันได้ง่ายมากยิ่งขึ้น สามารถสอบถามหรือให้คำตอบได้อย่างรวดเร็วมากกว่าการสืบค้นในเว็บไซต์ซึ่งเข้าถึงประชาชนหรือกลุ่มเป้าหมายได้น้อยกว่าผ่านช่องทาง Facebook ที่เป็นที่นิยมในกลุ่มคนไทยปัจจุบัน ดังนั้นจึงเชื่อว่าสารคดีชิ้นนี้จะมีประโยชน์ต่อนักวิจัยเอง และภาคประชาชนเองอย่างถ่องแท้

ขณะเดียวกันยังเป็นการสร้างแบรนด์ ให้กับ สกสว. โดยฐานความรู้ กับผลงานตลอด ๒๗ ปีที่ผ่านมา ที่ได้สนับสนุนโครงการวิจัยมาแล้วกว่า ๒๐,๐๐๐ โครงการ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องผลิตชิ้นงาน เตรียมกลยุทธ์การสื่อสารให้มีความต่อเนื่อง จากโครงการ สารคดีสื่อสารความรู้งานวิจัย สกสว. (สารคดีวิจัยโลกสาระ) ซีซั่นแรก มาซีซั่น ๒

^๑ อ้างอิงข้อมูลการเข้า E-Library เว็บไซต์ สกสว. (www.trf.or.th) ตามที่ได้ระบุ ในเอกสารข้อเสนอกับ สกสว. เมื่อครั้ง ประเมินข้อเสนอโครงการ

ตัวอย่างการสร้างแบรนด์ของ WWF Thailand: WWF เป็นองค์กรสิ่งแวดล้อมที่ใหญ่ที่สุดของโลกแห่งหนึ่ง มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อช่วยโลก ผ่านการทำการตลาดและสร้างแบรนด์เพื่อเข้าถึงคนจำนวนมาก เพื่อร่วมกันรักษาสีเขียวของโลก เช่นเดียวกับภาคธุรกิจที่ใช้เครื่องมือทางการตลาดเพื่อให้คนซื้อสินค้าหรือใช้บริการของตน โดยหลักการในการสื่อสาร/การสร้างแบรนด์ มีสูตรที่เป็นหัวใจหลัก ๓ อย่าง ได้แก่

๑. สาเหตุของปัญหา

๒. ผลกระทบของปัญหา

๓. การแก้ไขปัญห

หากผู้รับได้รับสารครบ ๓ องค์ประกอบนี้ จะทำให้ผู้รับสารเข้าถึงสารได้มากขึ้น ทำให้การสื่อสารนั้นสัมฤทธิ์ผลมากขึ้นด้วย เช่น หากเราต้องการสื่อสารในเรื่องการรณรงค์เพื่อลดโลกร้อน ตามการใช้สูตรในการสื่อสารข้างต้น เราจะต้องสื่อสารถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดโลกร้อนให้ผู้รับสารทราบ และในการที่จะเชิญชวนให้ผู้อื่นมาร่วมแก้ไขปัญหาลοกร้อนกับเรา เราจะต้องทำให้ผู้รับสารได้ตระหนักถึงความรุนแรงของปัญหาลοกร้อน หรือทราบถึงผลกระทบของปัญหานี้ว่ามีมากน้อยแค่ไหน และสิ่งที่ขาดไม่ได้ก็คือ จะต้องบอกถึงการแก้ไขปัญห

นอกจากนี้การสื่อสารเชิงบวกจะช่วยให้ผู้ชมเปิดใจรับสารได้มากขึ้น ข้อมูลที่ใช้ในการสื่อสารผ่านสารคดี ก่อให้เกิดความสนใจ และ ชุติคิด ให้สังคมตระหนักรู้ ภายใต้อารมณ์แบบการเล่าเรื่อง การใช้สัญลักษณ์ และ Key Message กระทั่งเกิดการนำความรู้จากงานวิจัยไปต่อยอด ตามที่ สกว.มุ่งหวังให้งานวิจัยสามารถนำไปสู่การใช้ประโยชน์และสร้างผลกระทบขนาดใหญ่ในสามด้านหลัก คือ เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม โดยการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิจัยแบบใหม่ หรือ วิจัย ๔.๐ โดยใช้การสื่อสารเป็นตัวขับเคลื่อน ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ของ สกว. อย่างไรก็ตาม ที่กล่าวมาในข้างต้น ซึ่งได้เห็นชอบให้มีการสนับสนุนโครงการ สารคดีสื่อสารความรู้งานวิจัย (สารคดีวิจัยโลดสำราญ) เพื่อนำเสนองานวิจัยในรูปแบบสารคดี : เล่าเรื่องเรื่องราวแบบภาพยนตร์สารคดี ถ่ายทอดไปยังบุคคลที่ ๓ ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ว่า “งานวิจัยสำคัญอย่างไร” จากการคัดสรรงานวิจัยที่โดดเด่นมา ๑๐ โครงการวิจัย

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑. เพื่อทำการเผยแพร่งานวิจัยของ สกว. ในรูปแบบของภาพยนตร์สารคดีความรู้
๒. เพื่อให้ประชาชนเข้าใจ และเห็นประโยชน์จากงานวิจัย สามารถนำองค์ความรู้ไปใช้
๓. เพื่อให้เกิดการสื่อสารที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะผ่านช่องทาง ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น Facebook , You Tubeและ นักวิจัยสามารถใช้สารคดีงานวิจัย สกว.นำเสนอแก่สาธารณะในเวทีต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ

บทที่ ๒

แนวคิดสารคดีการสื่อสารความรู้งานวิจัย

สารคดีชิ้นนี้จัดขึ้นเพื่อสื่อสารกับกลุ่มนักวิจัยเฉพาะ หรือ ผู้ที่มีความสนใจงานวิชาการโดยการสรุปเนื้อหาให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น ควบคู่กับการสร้างช่องทางการสื่อสารรูปแบบใหม่ ให้เข้ากับตัวเลือกทางอินเทอร์เน็ตที่ประชาชนส่วนใหญ่นิยมใช้กัน ทั้งการเผยแพร่หลักการและปัญหาต่างๆ ไปจนถึงขั้นตอนของงานวิจัย เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจของการแก้ไขปัญหาให้กับมุมมองของสังคมไทย ผ่านการอธิบายของนักวิจัยและผู้ที่มีส่วนได้ ส่วนเสียของงานวิจัย รวมไปถึงประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ด้วย ในรูปแบบสารคดีเชิงสร้างสรรค์ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาสำหรับคนทุกกลุ่ม (Television for all) ในยุคของการขับเคลื่อนด้วยข้อมูล (Media lap-Data Center)

๒.๑ ความหมายของภาพยนตร์สารคดี หรือ สารคดี โดย สมหมาย ตามประวัติ

ภาพยนตร์สารคดี (Documentary) เป็นภาพยนตร์ที่บันทึกเหตุการณ์จริงหรือแสดงให้เห็นสภาพทางสังคมอย่างสร้างสรรค์ โดยไม่ได้ทำเป็นนวนิยาย เป็นภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ สังคม และวิทยาศาสตร์หรือเศรษฐศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของการบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง หรือการจัดสร้างตกแต่งขึ้นมาใหม่ แต่เนื้อหาการแสดงออกเน้นข้อเท็จจริงมากกว่าความบันเทิง และเป็นเรื่องที่ผูกพันกับเหตุการณ์และบุคคลจริงโดยไม่มีการแสดง ภาพยนตร์สารคดีเป็นภาพยนตร์ที่ตั้งใจให้เป็นบันทึกบางแง่มุมของความเป็นจริงบางอย่าง แรกเริ่มเพื่อวัตถุประสงค์ในการสอนหรือการเก็บรักษาบันทึกทางประวัติศาสตร์

คำว่า “Documentary” นี้คิดขึ้นโดย John Grierson ผู้อำนวยการสร้างภาพยนตร์ชาวสก็อต ในค.ศ. ๑๙๒๖ โดยให้คำจำกัดความภาพยนตร์สารคดีว่าเป็น "การปฏิบัติที่เป็นการสร้างสรรค์ในสิ่งที่เป็นจริง" เพื่ออธิบายงานภาพยนตร์ของ Robert Flaherty ซึ่งเป็นคนแรกที่สร้างภาพยนตร์เกี่ยวกับการวิจารณ์สังคมโดยบรรยายให้เห็นภาพของคนจริงในสถานการณ์จริง โดยทั่วไปแล้ว ภาพยนตร์สารคดีจะแสดงถึงสถานการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้น เช่น ปัญหาวิกฤติการณ์ เหตุการณ์หรือการกระทำของบุคคล ไม่จำเป็นต้องใช้นักแสดง เครื่องแต่งกาย หรือบทเจรจาที่เป็นเสียงอื่นมาประกอบ ภาพยนตร์สารคดีจะต้องหาทางสร้างความรู้สึกที่เป็นอยู่ในขณะนั้นใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

การสร้างภาพยนตร์สารคดีจึงไม่ได้มีความมุ่งหมายอยู่ที่จะอธิบายเรื่องราวให้ผู้ชมรู้ว่าอะไรเป็นอะไรเท่านั้น แต่ผู้สร้างต้องมีความตั้งใจเพื่อชี้ให้เห็นพฤติกรรมจากการกระทำนั้น ๆ เป็นสำคัญ และ เมื่อผู้ชมได้เห็น “ผล” อาจจะเป็นผลร้ายแรง ปานกลาง บอบบาง ผู้ชมจะมีความรู้สึกทางอารมณ์ทันที อาจจะเป็นอารมณ์โกรธ เกลียด รัก หลงใหล ซึ่งอารมณ์ดังกล่าวนี้อาจจะผูกพันอยู่ชั่วคราวหรือยาวนานตลอดไปได้ ดังนั้นผู้ถ่ายทำภาพยนตร์สารคดีต้องเน้นทัศนะมุมมองของบุคคล และจะถ่ายทอดตามสถานการณ์ของบุคคล

กระบวนการ เหตุการณ์ ที่ถูกต้องตามความเป็นจริง และต้องพยายามแปลความหรือตัดความออกไปในแนวสร้างสรรค์ ให้เห็นเด่นชัด

ประเภทของสารคดี

นักวิชาการประเภทของโครงการวิจัย ออกเป็น ๔ ส่วน ตามหลักเกณฑ์ ดังนี้ คือ

๑. ประเภทของสารคดีที่แบ่งตามวัตถุประสงค์การนำเสนอ
๒. ประเภทของสารคดีที่แบ่งตามเนื้อเรื่อง
๓. ประเภทของสารคดีที่แบ่งตามลักษณะของเนื้อหา
๔. ประเภทของสารคดีที่แบ่งตามการผลิต

จากความหมาย และ การแบ่งประเภทสารคดี ทำให้ นิยามความหมายสารคดีสื่อสารงานวิจัย ตามความเข้าใจได้ว่าเป็นการสื่อสารความรู้ที่เป็นมากกว่าความจริง เพราะกระบวนการวิจัย เป็นการหาความจริง เพื่อให้ได้ความจริงที่มากกว่าเดิม กระทั่งสามารถ นำไปใช้ในการอธิบาย และอ้างอิง พัฒนาและแก้ไขปัญหาสถานการณ์ทางสังคมในประเด็นต่าง ๆ กล่าวคือ สารคดีสื่อสารการวิจัย เป็นภาพยนตร์ที่บันทึกเหตุการณ์ สภาพทางสังคม ที่เกิดขึ้นจริงและมีการศึกษาความจริงให้รู้ความจริงอีกครั้ง ผ่านการวางโครงเรื่อง การลำดับภาพและภาพ หรือเทคนิคต่างๆ ดังนี้

๒.๒ ทฤษฎีการสื่อสาร (สารคดี)

Introduction

“ปัญหา คือ โครงสร้างของความสำเร็จ”

โดยการเลือกเลือกใช้วิธีหรือประโยคที่กระทบความรู้สึกของผู้ชม แสดงให้เห็นปัญหา หลักการ และผลการวิจัยที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหาต่างๆ เหล่านั้น ผ่านตัวละครต่างๆ อาจเป็นชาวบ้าน คนในพื้นที่ หรือนักวิจัย นำพาไปสู่จุดเริ่มต้นของปัญหา ผู้การค้นคว้าวิจัยเพื่อสิ่งที่ดีกว่า และสร้างผลลัพธ์ที่แสนประทับใจในตอนท้ายเรื่อง แฝงเรื่องราวทัศนคติที่ดี น่าติดตาม และเป็นกันเอง พร้อมกันนี้ยังแฝงไปด้วยองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ ทั้งในส่วนของการทดลอง โดยอ้างอิงจากงานวิทยาศาสตร์จริงในการใช้ร่วมกันงานวิจัยของ แต่ละชิ้นงาน เพื่อความเข้าใจของงานวิจัย ต่าง ๆ อย่างถ่องแท้ เช่น งานวิจัยเรื่อง บันทึกของคนอ้วน ร่างและสังคมในเรื่องเล่าของคนเปลี่ยนร่าง โดย กฤษณพล สนธิรักษ์ นักศึกษาโครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษย เลือกที่จะนำเสนอให้นักวิจัยเป็นเส้นเรื่องหลักและปรับบทตัวละคร (แมน นามสมมุติของนักแสดงแทน) ให้เป็นภาพเล่าเรื่องแทน ถือเป็นสร้างตัวตนของนักวิจัยในสารคดี

Concept

สารคดีที่เล่าความจริง นำเสนออย่างตรงไปตรงมา หรือที่เรียกว่า Realism (สัจนิยม) แสดงให้เห็นถึงการแก้ไขปัญหา และผลลัพธ์ โดยการชมและจบในตอน สร้างสีสันด้วยธรรมชาติอันแสนงดงาม วิถีชีวิตของคนแต่ละพื้นที่ และ วัฒนธรรมของ สถานที่ต่างๆ สอดแทรกในเรื่อง เพื่อให้เกิดความอบอุ่น และความรู้สึกที่ดี ต่อคนดูได้หลายช่องทาง โดยเฉพาะสื่อใหม่ (แต่ละเรื่องได้เพิ่มความเข้าใจ ด้วยอินโฟกราฟิกส์ (Infographics) และ คลิปสั้นความยาว ๑ – ๑.๕ นาที ต่อหนึ่งงานวิจัย) ดึงเนื้อหาสำคัญในเรื่องให้นำพาไปพบปะผู้คนที่หลากหลาย และวัฒนธรรมที่แตกต่าง เน้นความ ชรรคมาเด่นน่าสนใจ เล่าปัญหาของแต่ละพื้นที่ผ่านภาษาที่แตกต่าง ผู้การแก้ไขและผลลัพธ์ที่ดียิ่งขึ้น เช่น การเล่าถึงกรณี “ท้องไม่พร้อม” ที่นำเอางานวิจัยเรื่อง “การใช้กลยุทธ์น่านน้ำสีครามเพื่อป้องกันการท้องไม่พร้อม”ของ. ผศ. ดร. รัชฎาภรณ์ ศิริรัตนราโรจน์ มาอธิบายพร้อมกับเป็นแนวทางในการซ่อมแซมสังคมที่เบาะบาง

Mood and Tone

“เล่าเรื่องราวด้วยภาพ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่ อาจมีทั้งในเมืองและนอกเมืองสลับกันไป ท้องถนนที่เต็มไปด้วยรถ ผู้คนวัน หรือกลิ่นอายความเป็นธรรมชาติ ป่าเขาลำเนาไพร ควบคู่ไปกับเนื้อหาสาระแฝงไปด้วยความรู้จากนักวิจัยกับผลงานวิจัยทั้งหมด ๑๐ เรื่อง ผ่านสารคดีทั้งหมด ๑๐ ตอน” (ในส่วนนี้แล้วเสร็จแล้ว ๕ ตอน ที่เหลืออยู่ในขั้นตอนการทำความเข้าใจเนื้อหา และ วางโครงสร้างเรื่อง)

สารคดีที่ว่าด้วยความจริงเป็นพื้นฐานของเนื้อหาไม่มีการใช้พิธีกรในการดำเนินเรื่อง แต่ใช้ชาวบ้านคนดำเนินเรื่อง พูดในสิ่งที่เขารู้สึก เล่าในสิ่งที่เขาอยากเล่า ทั้งปัญหาและการแก้ไข โจทย์สำคัญของนักวิจัยที่รับมาจากพื้นที่ มาวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาหรือค้นพบสิ่งที่ดีกว่าสลับกับวัฒนธรรมที่น่าสนใจของแต่ละพื้นที่ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหางานวิจัย แต่แฝงด้วยกลยุทธ์การสร้างความประทับใจกับคนดู

Location

สถานที่ถ่ายทำของทุกเรื่อง มีความเกี่ยวเนื่องกับเนื้อหาการวิจัย เช่น ชุมชน เมือง กิจกรรมที่นักวิจัยแต่ละโครงการ ใช้ศึกษาและเก็บข้อมูล รวมไปถึงจนถึงเป็นห้องทำงาน ห้องทดลอง หรือ ห้องเรียน ตลอดจนชุมชนเขา และ ป่าไม้

เพื่อให้ได้ภาพละบรรยากาศในการเล่าเรื่องที่จริง และมีความความหลากหลายและความแตกต่างของสถานที่ ซึ่งแฝงไปด้วยการสร้างสีสันและจังหวะ เพราะแต่ละ โครงการมีกลิ่นอายที่ไม่เหมือนกัน บางเรื่องสถานที่เล่าถึงความสนุก อบอุ่น และเสียง ต่างกันออกไปในแต่ละตอน

ทำให้ภาพที่ใช้เล่าเรื่องของสารคดี เป็นมากกว่าภาพจริง แต่ทำให้ไม่ให้นักดูรู้สึกเชื่อ เข้าใจ เป็นงานวิชาการที่เป็นเรื่องเข้าใจยากที่ไม่รู้สึกเบื่อ และอยากติดตามมากยิ่งขึ้น ที่สำคัญบางสถานที่ สอดแทรกด้วยทัศนคติ และความรู้ที่น่าสนใจ

๒.๓ กรอบแนวคิดการผลิต

งานวิจัยทุกโครงการต่างมีคุณค่าและความหมาย จากการศึกษา ทดลอง สร้างองค์ความรู้ แม้แต่ งานวิจัยที่ไม่สำเร็จ สิ่งเหล่านี้ หากไม่ถูกขยายความ ผ่านการสื่อสารที่มีพลัง และ ลักษณะเฉพาะ งานวิจัยก็ ไม่ต่างอะไรกับหนังสือเล่มใหญ่ที่ไม่มีใครอยากครอบครอง ซึ่งไม่ต่างอะไรกับกองกระดาษรอวันช่างกิ โล ขาย ในส่วนนี้ สารคดีสื่อสารงานวิจัย ชีชี้น นำกรอบแนวคิดจากการวิจัย เข้าเป็นส่วนหนึ่งในตัวเนื้อหา เช่น การประเมินผลตอบแทนทางสังคม (Social Return on Investment : SROI) จากงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น (CBR) พบว่า ให้ผลตอบแทนทางสังคม (SROI) ที่ให้มูลค่าสูงและคุ้มค่า แม้จะเป็นเพียงงานวิจัยที่ส่งผลกระทบใน ระดับชุมชนก็ให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่า ทั้งที่โครงการวิจัยที่ให้ผลตอบแทนสูงมักจะเกี่ยวข้องในด้านเศรษฐกิจ ชุมชน ท้องเที่ยว การจัดการทรัพยากร ในเรื่อง นวัตกรรมเพื่อการปลดปล่อย อธิปไตยอาหาร

สำหรับทิศทางการดำเนินงานของ สกสว. ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น (CBR) ในอนาคต ควรใช้จุดแข็งจาก การมีศูนย์ประสานงานทั่วประเทศ ยกย่ององค์กรให้เป็นองค์กรอิสระภายใต้การกำกับของกระทรวง อุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และให้คงทำหน้าที่เป็นผู้ให้เงินทุน โดยควรกำหนดยุทธศาสตร์ งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นให้ชัดเจนโดยเน้นนวัตกรรมด้านสังคมที่อยู่บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมเพื่อตอบโจทย์ ยุทธศาสตร์ของชาติ

บทที่ ๓

แผนการดำเนินการผลิตสารคดี

๓.๑ การดำเนินการ

๓.๑.๑ การคัดเลือกงานวิจัย

ถือเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งก่อนเริ่มทำการผลิตรายการ โดยทีมวิจัย เริ่มต้นโครงการด้วยการเข้าเว็บไซต์ สกสว.(www.trf.or.th) ศึกษางานวิจัยที่น่าสนใจ โดยการสนับสนุนของ สกสว. เพื่อนำเสนอกับผู้บริหาร นักวิจัยและเจ้าหน้าที่ ของ สกสว. สำหรับเกณฑ์การคัดเลือกเน้นไปที่เรื่องงานวิจัยใหม่ และงานวิจัยที่คนทั่วไปสามารถเห็นความสำคัญ ใกล้ตัว เช่น เรื่องสุขภาพ สิ่งแวดล้อม และ ภัยพิบัติ หรือเป็นเรื่องน่าทึ่งที่คนส่วนใหญ่ไม่เคยได้ยินมาก่อนทั้งที่เป็นงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น งานวิจัยเชิงพื้นที่ และ งานวิจัยและการพัฒนา (Research & Development) ครอบคลุมทั้งมิติทางวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และเศรษฐกิจ จากการสืบค้นงานวิจัยของ สกสว. พบว่า มีงานวิจัยจำนวนมากเหมาะแก่การผลิตสารคดีความรู้ แม้จะเป็นงานวิจัยเก่า แต่สามารถนำมาอธิบายปรากฏการณ์ใหม่

๓.๑.๒ การทำความเข้าใจเนื้อหา

ภายหลังการกำหนดหัวข้อ และ ประเด็นการถ่ายทำ เป็นกระบวนการศึกษาเนื้อหาข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำการผลิตแล้ว นำมาวิเคราะห์ ทำความเข้าใจเนื้อหาสาระที่ถูกต้อง ก่อนที่จะนำมาออกแบบการเล่าเรื่องผ่านบทสารคดีในเรื่องนั้น ให้มีความทันสมัย น่าสนใจ แต่ยังคงความถูกต้อง และ ความน่าเชื่อถือ ขององค์ความรู้จากการวิจัย โดยมีเจ้าหน้าที่ สกสว.ช่วยอธิบายงานวิจัย (ความรู้เบื้องต้น) รวมถึงจัดทำ และจัดหาข้อมูลผ่านการขอข้อมูล และสรุปไว้เนื่องจากธรรมชาติของผู้วิจัย ที่เป็นนักวิชาการ จะสื่อสารงานวิจัย เฉพาะกลุ่ม ไม่ได้มุ่งเน้นสื่อสารงานวิจัยกับบุคคลทั่วไป ทั้งในส่วนของภาษา และ ศัพท์เฉพาะ

๓.๑.๓ การเขียนบทสารคดี

เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องจากการกำหนดประเด็นถึงการวิเคราะห์เนื้อหา จนได้ประเด็นหลักและประเด็นย่อยของสารคดี แล้วนำมาเขียนเป็นบท ซึ่งเป็นการกำหนดลำดับก่อนหลังของการนำเสนอภาพและเสียง หรือ ที่เรียกว่า การวางโครงเรื่อง ลำดับ เหตุการณ์ ตัวละคร แนวคำถาม เพื่อให้ผู้ชมได้รับเนื้อหาสาระตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยระบุลักษณะภาพ และเสียงไว้ชัดเจน โดยบทสารคดีทุกตอนจะผ่านการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา จากเจ้าหน้าที่ สกสว. และ นักวิจัย ก่อนปรับแก้และดำเนินการขั้นตอนต่อไป

๓.๑.๔ การจัดทำงบประมาณ

โดยทั่วไปจะมีการตั้งงบประมาณไว้ก่อนแล้ว แต่ในขั้นนี้จะเป็น การกำหนดการใช้งบประมาณโดยละเอียด ซึ่งจะเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการดำเนินการผลิต เช่น ค่าดำเนินการผลิตรายการ ค่าผลิตงาน

กราฟิก คำวัสดุรายการ ค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทาง ค่าที่พัก และค่าพาหนะ เป็นต้น เนื่องจากโครงการวิจัยในจำนวนทั้งหมด มีประเด็นที่ต้องเดินทางต่างจังหวัด

๓.๑.๕ ประสานขอความร่วมมือ

นอกจากการประสานขอข้อมูลเพิ่มเติม, เจ้าหน้าที่ สกสว. ช่วย การนัดหมายการสัมภาษณ์ และ ออกหนังสือขออนุญาตมหาวิทยาลัย ใช้สถานที่สัมภาษณ์นักวิจัย ทั้งที่กรุงเทพฯ และต่างจังหวัด จากนั้นทีมวิจัยดำเนินการประสานงานต่อ เพื่อยืนยัน วัน เวลา สถานที่ในการถ่ายทำ และ สัมภาษณ์

๓.๑.๖ ขั้นตอนการผลิต

หลังจากการประสานขอความร่วมมือ และ การนัดหมายต่างๆ เป็นขั้นตอนการถ่ายทำสารคดีความรู้ ทางทีมเน้นการใช้ภาพและเสียงจากสถานที่จริง ระยะเวลาการ ถ่ายทำและสัมภาษณ์แต่ละครั้งจะอยู่ที่ประมาณ ๑ ชั่วโมงครึ่ง ถึง ๑.๕ ชั่วโมง เริ่มจากปูพื้นความรู้ในสาขานั้นๆ ต่อด้วยเจาะประเด็นมาที่ตัวงานวิจัยล่าสุดที่สนับสนุนโดย สกสว. ความน่าสนใจของผลการค้นพบ และจบท้ายด้วยการเล่าประสบการณ์ระหว่างทำวิจัย ตลอดจนการฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ และทัศนคติที่นำสู่ความสำเร็จในที่สุด

ทั้งนี้ทีมวิจัยได้แบ่งการดำเนินการเป็น ๓ กลุ่ม ตามความเหมาะสมของกลุ่มเนื้อหา และ พื้นที่ เพื่อความสะดวกในการจัดการ และ งบประมาณ

อีกทางหนึ่ง ทางทีมได้นำหลักการ Secret of Storytelling ซึ่งจะทำให้การเล่าเรื่องน่าสนใจและตอบโจทย์กลุ่มเป้าหมาย บนเวที Creative Talk Conference 2020 ที่สรุปโดย adaybulletin มาประกอบการดำเนินงาน ๓ ขั้นตอน ได้แก่ เข้าใจโจทย์ เข้าใจเรื่อง และเข้าใจเล่า ซึ่งสามารถสรุปรายละเอียดแต่ละขั้นตอนได้ดังนี้

๓.๑.๖.๑ ขั้นตอนแรก: เข้าใจเรื่อง

สิ่งที่ได้เรียนรู้ในขั้นตอนแรกนี้คือ การที่เราจะคิดกลยุทธ์เพื่อจับใครสักคน ข้อสำคัญคือต้องเข้าใจเกี่ยวกับตัวตนของเขาก่อนว่าเป็นคนแบบไหน ชอบหรือไม่ชอบอะไร รวมถึงมีปัญหาอะไรในชีวิตบ้าง เพราะถ้ารักที่อยู่กันได้นานส่วนใหญ่ เกิดจากต่างคนต่างเติมเต็มซึ่งกันและกัน เช่นเดียวกับการเล่าเรื่องที่ต้องเข้าใจก่อนว่า เราควรจะเล่าเรื่องอะไรที่สามารถดึงดูดหรือเติมเต็มอะไรบางอย่างให้กลุ่มเป้าหมายได้ ซึ่งทำได้โดยใช้หลัก 2A Framework

Anger – เล่าเรื่องจากความโกรธ

เชื่อว่าการเล่าเรื่องที่น่าสนใจมักเริ่มจากความโกรธ โดยยกตัวอย่าง แวน MayDay หรือ ‘แวน’ – วริทธิ์ธร สุขสบาย หนุ่มนิร์ครดเมล์ ผู้ไม่พอใจป้ายรถเมล์ที่ไม่ตอบ โจทย์การใช้งาน แวนนำความขุ่นเคืองนั้นมาเล่าใน TEDx Talk จนสามารถรวบรวมอาสาสมัครเพื่อร่วมกันเก็บข้อมูลรถเมล์ทั้งหมดในกรุงเทพฯ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาออกแบบเป็นป้ายรถเมล์ใหม่อย่างที่เห็นกันในปัจจุบัน ดังนั้น หากเราหยิบยกประเด็นที่รู้สึก

โกรธ ไม่พอ หรือเป็นปัญหาที่ต้องการการแก้ไขขึ้นมาเสนอ ก็จะสามารถสื่อสารไปถึงกลุ่มคนที่รู้สึกแบบเดียวกันหรือเห็นด้วยกับผู้สื่อสารได้

Audience – รู้จักกลุ่มเป้าหมาย

การทำความรู้จักตัวตนของกลุ่มเป้าหมายที่เราต้องการจะสื่อสารด้วยเป็นสิ่งสำคัญ เพราะหากรู้จักเขาไม่ดีพอ ต่อให้มีคอนเทนต์ดีแค่ไหนก็อาจสื่อสารไปไม่ถึง ดังนั้น เราสามารถทำความรู้จักพวกเขาได้โดยใช้หลัก CLIP Framework

- **C – Channel** คือรู้ช่องทาง รู้ว่ากลุ่มเป้าหมายใช้ชีวิตอย่างไร ทั้งด้านออฟไลน์ เช่น เขามักจะไปที่ไหน ไปห้าง ไปวัด หรือไปสวนสนุก เป็นต้น และด้านออนไลน์ ว่าเขาเสพข่าวสารผ่านแพลตฟอร์มไหน อินสตาแกรม เฟซบุ๊ก หรือทวิตเตอร์ เพื่อสื่อสารได้ถูกช่องทาง
- **L – Language** คือรู้ระดับภาษา นอกจากรู้จักตัวตนแล้ว รู้ช่องทางว่าจะสื่อสารกับเขาอย่างไรแล้ว การรู้ว่าต้องพูดกับเขาด้วยระดับภาษาใดก็สำคัญ เพราะหากใช้คำที่ยากเกินไป ผู้ฟังบางกลุ่มอาจไม่เข้าใจ หรือยากเกินไปก็อาจไม่น่าเชื่อถือ
- **I – Interest $\neq$ Insight** คือรู้ความสนใจอะไรและข้อมูลเชิงลึก การรู้สิ่งที่กลุ่มเป้าหมายสนใจและข้อมูลเชิงลึกที่ผลักดันให้เขามีความสนใจหรือทำพฤติกรรมนั้นก็มีส่วนสำคัญ เพราะเขาเชื่อว่าไอเดียหรือเรื่องราวที่ดีมาจากการเข้าใจ Insight ของกลุ่มเป้าหมาย
- **P – Problem** รู้ปัญหาเพื่อเสนอทางแก้ไข การรู้ปัญหาของกลุ่มเป้าหมายสามารถทำให้เราเสนอไอเดียหรือเรื่องราวที่มีเพื่อเป็นตัวเลือกที่ทำให้เขาหลุดจากปัญหานั้นได้



๓.๑.๖.๒ ขั้นตอนแรก: เข้าใจโจทย์

หลังจากรู้แล้วว่าประเด็นความไม่พอใจคืออะไร และใครคือกลุ่มเป้าหมาย ขั้นตอนต่อไปคือการหา Big Idea หรือจุดรวมความคิดของเรื่อง และ Curation ลำดับเรื่องราวเพื่อดึงกลุ่มเป้าหมายให้อยู่กับเรื่องให้ได้จนจบ

Big Idea สามารถหาได้โดยใช้หลัก WFT Framework ซึ่งไม่ใช่ What the F**k! แต่หมายถึง

- **W – Why should They Care** ตอบให้ได้ว่าทำไมกลุ่มเป้าหมายต้องสนใจเรื่องราวที่เราจะเล่า เขาจะได้อะไรจากเรื่องราวนี้ หรือทำให้ชีวิตดีขึ้นได้อย่างไร

- **T – What’s the Tone** น้ำเสียงในเรื่อง โดยกำหนดความต้องการเล่าเรื่องด้วยน้ำเสียงอย่างไร จริงจัง เสรี เสงี่ยม หรือสบายๆ

- **F – What’s the Form** การเล่าเรื่องไม่จำเป็นต้องเป็นเพียงการพูดด้วยปาก แต่รวมถึงรูปแบบในการนำเสนออื่นๆ เช่น งานนิทรรศการ งานรณรงค์ ไปถึงแคมเปญออนไลน์บนแพลตฟอร์มออนไลน์ต่างๆ

เมื่อความสนใจของคนสั้นลงมาก ดังนั้น ต้องหาวิธีการที่ทำให้คนสนใจ จึงต้องจัดสรรการลำดับเรื่องราวให้มีความสั้น ขวที่เหมาะสมและสามารถประทับใจประกบประกองความสนใจของกลุ่มเป้าหมายให้อยู่กับเราได้จนครบ Message ที่นำเสนอ หรือที่เรียกว่า Curation โดยใช้หลัก KFC Framework

- **K – Key message** พิสูจน์ว่า key messages เปรียบเหมือนก้างปลา ที่จะมีแก่นเรื่องหลักอยู่ตรงกลาง แล้วประกอบด้วยประเด็นเสริมอีกหลายประเด็น และเมื่อมีประเด็นมากเกินไปก็ต้องตัดเอาแต่ประเด็นสำคัญที่พิจารณาแล้วว่าโดนใจผู้ฟังแน่นอน

- **F – Fine your story** หาเรื่องราวจาก key messages โดยใช้หลักของอริสโตเติลหาว่าลักษณะบุคลิก หรือท่าทางผู้สื่อสารมีความน่าเชื่อถือกับเรื่องราวหรือไม่ (Ethos/Character) เรื่องราวที่จะเล่ามีความเป็นเหตุเป็นผลกันหรือไม่ (Logos/Reason) และสุดท้ายเรื่องราวนั้นเข้าถึงใจกลุ่มเป้าหมายหรือไม่ (Pathos/Emotion)

- **C – Call to action** เราต้องรู้ด้วยว่า การนำเสนอเรื่องราวเหล่านั้น เพื่ออยากให้เขา take action อย่างไรต่อไป เช่น เปลี่ยนพฤติกรรม ความคิด หรือทัศนคติ พิชัยตัวอย่าง TEDx Talk ของ Joe Smith นักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่รณรงค์การลดใช้กระดาษทิชชูหลังจากล้างมือ เข้าขึ้นมาบนเวทีเพื่อโชว์ล้างมือ โดยหลังจากล้างเสร็จ เขาสะบัดมือ ๑๒ ครั้ง และใช้ทิชชูเพียงแผ่นเดียวเพื่อเช็ดมือให้แห้ง ทำแบบนี้ซ้ำไปซ้ำมาตลอดการนำเสนอ เพื่อตอกย้ำให้กลุ่มเป้าหมายได้ถูกคิดและเปลี่ยนพฤติกรรม นอกจากนี้การตั้งคำถามหรือทิ้งปมไว้ให้คิดก็เป็นอีกหนึ่งหนทางที่จะทำให้กลุ่มเป้าหมาย take action ได้ในอนาคต

๓.๑.๖.๓ ขั้นตอนสุดท้าย ขั้นตอนที่ ๓ : เข้าใจเล่า

หลังจากเราเข้าใจทั้งโจทย์ เข้าใจทั้งเรื่องแล้ว ขั้นตอนสุดท้ายคือ เราจะเล่าอย่างไรเพื่อดึงดูดกลุ่มเป้าหมายให้สนใจเรื่องราวที่ต้องการจะนำเสนอ ดังนั้น จึงต้องออกแบบการเล่าโดยใช้หลัก 2E Framework ได้แก่

- **Design Emotion** ออกแบบการเล่าอย่างไรให้กลุ่มเป้าหมายเกิดอารมณ์และความรู้สึกร่วมไปกับเรื่องราว พิล่าตัวอย่าง TEDx Talk ของบิล เกตส์ ที่พูดถึงโรคมะเร็ง เขาทำให้คนฟังรู้สึกถึงความกลัวต่อโรคมะเร็ง ด้วยการเปิดฝาขวดโหลที่เตรียมมาแล้วปล่อยฝูงยุงที่อยู่ข้างในออกไปกัดคนในห้อง เพื่อสื่อถึงความไม่ยุติธรรมที่คนแอฟริกาต้องรู้สึกกลัวโรคนี้ในขณะที่คนในเมืองอยู่อย่างสบาย

- **Design Experience** สร้างประสบการณ์ร่วมไปกับเรื่องราว มีตัวอย่างเป็นนิทรรศการ Happy Death Day เปลี่ยนวันตายให้กลายเป็นวันสุข ของพระอาจารย์ไพศาลที่เข้าร่วมทำงานด้วย โดยจำลองพื้นที่ภายในห้องนิทรรศการให้กลายเป็นเสมือนงานศพ ให้ผู้เข้าร่วมได้เข้าไปนอนในโลงเพื่ออ่านข้อความใต้ฝาโลงที่แขวนอยู่ด้านบน เป็นการสร้างประสบการณ์ร่วมอย่างหนึ่งเพื่อให้ผู้เข้าชมเข้าใจถึงแก่นของสารที่ต้องการสื่อ

๓.๒ โครงการวิจัยและนักวิจัย

สารคดีสื่อสารงานวิจัย มุ่งเน้นการผลิตเนื้อหาทั้งสิ้นจำนวน ๑๐ ตอน ความยาวตอนละ ๘ – ๑๒ นาที (หรือ ๑๐ – ๑๕ นาทีตามความเหมาะสมของเนื้อหา) เพื่อความกระชับของเนื้อหา และความเหมาะสมเรื่องราวของผลการวิจัย ต่างๆ ที่ สกสว. ได้เคยวิจัยมา แสดงให้เห็นผลลัพธ์ที่ดี สะท้อนการเรียนรู้ผ่านผู้คน สิ่งมีชีวิต ธรรมชาติ และวัฒนธรรม ลักษณะเป็นแบบภาพยนตร์สารคดี ถ่ายทอดไปยังบุคคลที่ ๓ ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ว่างานวิจัยสำคัญอย่างไร โดยมีอินโฟกราฟฟิค Infographics เพิ่มความน่าสนใจให้เนื้อหา ประกอบผลงานวิจัย ๑๐ ผลงานที่โดดเด่น แสดงให้เห็นปัญหา, หลักการ และผลการวิจัยที่นำไปสู่การแก้ไข

โดยการเล่าเรื่องผ่านตัวละครที่อาจเป็นชาวบ้าน คนในพื้นที่ หรือนักวิจัย นำพาไปสู่จุดกับจุดเริ่มต้นของปัญหา สู่การค้นคว้างานวิจัยเพื่อสิ่งที่ดีกว่า และสร้างผลลัพธ์ที่แสนประทับใจในตอนท้ายเรื่อง แฝงเรื่องราวทัศนคติที่ดี น่าติดตาม และเป็นกันเอง พร้อมกันนี้ยังแฝงไปด้วยองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ ทั้งในส่วนของการทดลอง โดยอ้างอิงจากงานวิทยาศาสตร์จริงในการใช้ร่วมกันงานวิจัยของแต่ละชิ้นงาน เพื่อความเข้าใจของงานวิจัยต่างๆ อย่างถ่องแท้

เบื้องต้น เจ้าหน้าที่งานสื่อสารสังคม เลือกโครงการวิจัย เพื่อผลิตสารคดีความรู้ ๑๐ ตอน (ตอนละ ๘ – ๑๒ นาที) สรุปไว้ในตารางที่ ๑ ดังนี้

ตาราง ๑ ความยาวของสารคดีสื่อสารความรู้งานวิจัย

ตอน	โครงการวิจัย	นักวิจัย
สังคมในเรื่องเล่าของคนเปลี่ยนร่าง	บันทึกของคนอ้วน: ร่างและสังคมในเรื่องเล่าของคนเปลี่ยนร่าง	นายรัชพล เข้มกลีบ นักศึกษาโครงการปริญญาเอกกาญจนาพิเศษ
นวัตกรรมอชิปไทยทางอาหาร	โครงการวิจัยนวัตกรรมการสร้างเศรษฐกิจอาหารท้องถิ่นตามฤดูกาลของกลุ่มเกษตรกร จ.สกลนคร	ชวลิต ทิพม่อน หัวหน้าโครงการวิจัย
ม่านรูดภาพตัวแทนแห่งความเป็นอื่น	โรงแรมม่านรูด : ประวัติศาสตร์ และภาพตัวแทนของพื้นที่แห่งความเป็นอื่นในวาทกรรมทางเพศ-เพศสภาพของไทย	จักรกฤษณ์ มั่นชา นักวิจัย
ห้องไม่พร้อม	การใช้กลยุทธ์น่านน้ำสีครามเพื่อป้องกันการห้องไม่พร้อม	ผศ.ดร.ธัญญภัทร์ ศิริชนราโรจน์
“พีวิน” กับระบบการจัดการที่ win win	การพัฒนาระบบบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์วินลาดพร้าว ๑๐๑ บริการ	เฉลิม ชั่งทองมะดัน หัวหน้าโครงการวิจัย
Soft Power วัฒนธรรมแพร่เชื้อ	โครงการการศึกษาเรื่องการบริโภคละครโทรทัศน์ไทย กลุ่มประเทศอาเซียน : ศึกษากรณีในประเทศพม่า กัมพูชา และ เวียดนาม โครงการศึกษานโยบาย Soft Power ต่ออาเซียนของ ศึกษา ญี่ปุ่น จีน และเกาหลีใต้ : นัยและบทเรียนของไทย	ผศ.ดร.อัมพร จิรัฐติกร รศ.ดร.กิตติประเสริฐสุข ผู้ประสานงานชุดโครงการ“จับตาอาเซียน”

ตอน	โครงการวิจัย	นักวิจัย
ผู้หญิงกับพื้นที่ใหม่ในสนามฟุตบอล	โครงการวิจัยที่แสดงให้เห็นความไม่เท่าเทียมทางเพศ ผ่านพื้นที่สนามฟุตบอล พื้นที่จำลองของสังคมที่สะท้อนมุมมองของผู้หญิง	ปลายฟ้า นามไพร นักวิจัย
อนาคตปลาไทย	โครงการวิจัยการศึกษาด้านภาพของทรัพยากรปลาที่มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมบริเวณพื้นผิวทะเลในทะเลอ่าวไทย	ผศ.ดร.เมธิ แก้วเนิน
Data ลำไย	โครงการเศรษฐศาสตร์พฤติกรรมว่าด้วยเส้นทางชีวิตและกิจกรรมร่วมของครัวเรือนไทย ภายใต้สถานการณ์โควิด-๑๙ ศึกษา Behavioral Insights ของครัวเรือนไทยภายใต้สถานการณ์ Covid – ๑๙	ทีมวิจัย Siam Lab คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
“ความรู้” อาวุธสู้โควิด-19	โครงการเศรษฐศาสตร์พฤติกรรมว่าด้วยเส้นทางชีวิตและกิจกรรมร่วมของครัวเรือนไทย ภายใต้สถานการณ์โควิด - ๑๙ ศึกษา Behavioral Insights ของครัวเรือนไทยภายใต้สถานการณ์ Covid – ๑๙	ทีมวิจัย Siam Lab คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการดำเนินงาน

กิจกรรม	เดือน											
	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒
- การทบทวนวรรณกรรมและค้นคว้าข้อมูลผ่านเอกสารวิชาการ - การสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในองค์กรสกว.และติดต่อนักวิจัยเจ้าของหัวข้องานวิจัย - การคัดเลือก ๑๐ หัวข้องานวิจัยที่มีความโดดเด่น มีศักยภาพอธิบายให้คนทั่วไปเข้าใจและเห็นความสำคัญได้ และครอบคลุมหัวข้อที่หลากหลาย โดยจะแบ่งออกเป็นกลุ่มหัวข้อที่เหมาะสมสำหรับการสัมภาษณ์นักวิจัยและกลุ่มหัวข้อที่เหมาะสมในการผลิตสารคดีความรู้												
- วางแผนการถ่ายทำ และ การถ่ายทำ แบ่งตามพื้นที่ และ หน่วยงานต้นสังกัดของนักวิจัย พื้นที่การวิจัย ทั้งหมด ๑๐ ตอน ว่าด้วยหัวข้อวิจัยที่คัดเลือกไว้ ๑๐ เรื่อง - การตัดต่อและผลิตรายการทั้งแบบไฟล์เสียงและวิดีโอ - การจัดทำอินโฟกราฟฟิกประกอบสารคดี ๑๐ ตอน - การเผยแพร่รายการทางเฟสบุ๊กเพจ สกสว. และแอปพลิเคชัน - การประชาสัมพันธ์รายการผ่านทางเว็บไซต์ สกสว.ทางเฟสบุ๊กแฟนเพจ Facebook.com และแอปพลิเคชันของรายการ เพื่อส่งเสริมให้มีปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นระหว่างผู้อ่าน และ นักวิจัยเจ้าของหัวข้อแต่ละตอน - การกดบูสต์โพสต์ (boost post) ในเฟสบุ๊กเพจซึ่งเป็นการโฆษณาให้คนเห็นโพสต์ของรายการมากขึ้น												
- รวบรวมความคิดเห็นจากกลุ่มเป้าหมายหลังจากการเผยแพร่แต่ละตอน - ทำรายงานสรุปความเหมาะสมและประสิทธิผลของการเผยแพร่งานวิจัยของสกสว. ผู้สาธารณชน												

บทที่ ๔

การเขียนบท และ กระบวนการผลิต

การเขียนบทสารคดี

หลักจากการคัดเลือกเรื่องและทำความเข้าใจข้อมูลอย่างลึกซึ้ง เพื่อถ่ายทอดข้อมูลออกมาเป็นบทสารคดี ผู้เขียนได้พิจารณา ความคิดหลัก (Theme) ของเรื่อง แก่นของเรื่อง เพื่อวางโครงและลำดับเรื่อง อย่างเชื่อมโยง พร้อมกำหนดสถานที่ บุคคลที่ให้สัมภาษณ์ คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้คำตอบที่เชื่อมโยงกับเรื่อง ให้ความหมายที่ดี และ คำถามในเรื่องเดียวกันอาจจะมีมากกว่า ๑ คำถาม เพราะคำถามที่ดีไม่ได้มีคำถามเดียว รวมถึงภาพที่ใช้ เพราะนอกจากการเขียนบทเพื่อวางโครงเรื่องแล้ว บทสารคดียังช่วยอธิบายให้กับช่างภาพ และ คนตัดต่อ ได้เข้าใจกับสิ่งที่คนเขียนบนต้องการ

กระบวนการผลิตสารคดี

การย่อยงานวิจัย 1 เรื่อง ให้ออกมาในรูปของสารคดีนั้นจะต้องมีการคิด วิเคราะห์ และแยกแยะ จนตกผลึกเพื่อให้มีความกระชับ และเข้าใจง่ายเพื่อสื่อสารไปยังประชาชนที่ต้องการและให้ความสนใจในเนื้อหาของงานวิจัยนั้นๆ ซึ่งกระบวนการผลิตต่างๆ ทางทีมงานก็ต้องทำการวางแผนงานอย่างละเอียด ดังนี้

Pre – Production (ขั้นตอนการเตรียมงาน)

๑. ทีมงานสารคดีวิจัย ไลค์ สาระ ชีซัน ๒ ร่วมระดมสมองและหาบทความงานวิจัยที่คิดว่าดีและน่าสนใจที่จะนำมาผลิตเป็น Video Content ซึ่งทีมงานจะเลือกคัดสรรเฉพาะเนื้อหางานวิจัยที่จบสมบูรณ์เรียบร้อยแล้วเป็นหลัก เพื่อให้เนื้อหาของเรื่องราวนั้นๆ จบได้อย่างสมบูรณ์

๒. เมื่อทีมงานได้ทำการคัดสรรงานวิจัยต่างๆ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ก็จะเริ่มทำการระดมสมองเพื่อหยิบยกประเด็นที่น่าสนใจของงานวิจัยนั้นๆ เพื่อนำมาเป็นจุดเริ่มต้น หรือ เส้นเรื่อง ที่จะใช้ในการผลิตสารคดี

๓. ทีมงานเริ่มเขียนสารคดีในขั้นแรก เมื่อเรียบร้อยแล้วจึงส่งต่อไปให้นักวิจัยในเรื่องนั้นๆ ทำการตรวจสอบความถูกต้อง

๔. ทีมงานจะทำการโทรสอบถามกับนักวิจัยเพื่อสอบถามว่าฟีดแบ็คของบทนั้นเป็นอย่างไร หากมีการปรับเปลี่ยนแก้ไขก็สามารถทำได้ทันที และหลังจากนั้นจึงทำการนัดหมายนักวิจัยเพื่อทำการสัมภาษณ์ในลำดับถัดไป

๕. เมื่อบทสารคดีเสร็จเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อมาคือการวางแผนการถ่ายทำ, การวางแผนทีมงานโปรดัคชั่น เพื่อเริ่มผลิตสารคดีในขั้นตอนต่อไป

Production (ขั้นตอนการถ่ายทำ)

๑. จุดเริ่มต้นของการผลิตสารคดีทุกครั้ง เราจะเริ่มต้นที่การสัมภาษณ์นักวิจัย หรือทีมงานของงานวิจัย ชื่นนั้นๆ ที่เราคัดสรรเพื่อนำมาเสนอแก่ประชาชน เพื่อจะไม่ให้การถ่ายทำในเรื่องต่างๆ ต้องยืดเยื้อ และ สามารถจำกัดขอบเขตงานในการถ่ายทำได้ แต่ก็ไม่สามารถใช้ได้แบบนี้กับทุกเนื้อหา

๒. ทีมงานจะเริ่มลงพื้นที่ถ่ายทำ ณ สถานที่ๆ นักวิจัยแนะนำถึงเรื่องราวต่างๆ ของงานชิ้นนั้น และใน บางครั้งนักวิจัยก็จะขอลงพื้นที่เพื่อสำรวจและถ่ายทำไปพร้อมๆ กันด้วย

๓. ในส่วนของขั้นตอนการถ่ายทำนั้น ไม่ได้มีอะไรที่สลับซับซ้อน เนื่องจากทางทีมงานได้ทำการ ประชุมสรุปก่อนลงพื้นที่ถ่ายทำแล้ว ทำให้อุปสรรคในการทำงานจึงไม่พบเท่าไร

๔. อุปสรรคในการถ่ายทำโดยมากจะเกิดจากหน้าบริเวณกองถ่ายมากกว่า เช่น การไม่ได้รับความ ร่วมมือกับบุคคลทั่วไป, การพบกับสภาพอากาศที่ไม่เป็นใจต่อการทำงาน, ความล่าช้าต่างๆ ที่เกิดจากการ ถ่ายทำ สิ่งเหล่านี้เป็นของคู่กันกับกองถ่ายสารคดีที่มักมีให้เห็นไม่มากนักน้อย

Post – Production (ขั้นตอนหลังการถ่ายทำ)

๑. หลังจากขั้นตอนการถ่ายทำสิ้นสุดลง ทีมงานจะเริ่มนำฟุตเทจต่างๆ ที่ถ่ายทำได้นำมาเรียบเรียง เรื่องราวตามบทสารคดีที่ได้เขียนขึ้นในขั้นตอนแรก และลำดับเรื่องราวต่างๆ ในกระบวนการตัดต่อ

๒. ทีมตัดต่อจะเริ่มทำงานโดยการร้อยเรียงเรื่องราวให้ออกมาดีที่สุด ทั้งการใส่เอฟเฟกต์ลูกเล่นต่างๆ จนไปถึงบทเพลง หรือ Sound Score (ภาษาภาพยนตร์คือ Film Score) เพื่อให้เข้ากับเรื่องราวของสารคดีชิ้น นั้นๆ

๓. เมื่อได้ชิ้นงานสารคดีเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ทีมงานจะทำการส่งให้กับนักวิจัยเพื่อตรวจสอบความ ถูกต้องของเนื้อหาต่างๆ เมื่อได้รับฟีดแบ็กกลับมาทางทีมงานจึงส่งให้ทีมตัดต่อทำการแก้ไขต่อไป

๔. เมื่อทำการแก้ไขเสร็จสิ้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ทีมงานสารคดีจะทำการส่งกลับให้แก่ักวิจัยเพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

๕. หลังจากเสร็จสิ้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ก็สามารถนำสารคดีตัวนี้เผยแพร่แก่สาธารณะได้ต่อไป

บทที่ ๕

สรุป

อุปสรรคการทำงาน (องค์กรรวม)

ในขั้นตอนขอสัมภาษณ์กับนักวิจัยเรื่องต่างๆ ในบางครั้งไม่ค่อยได้รับความร่วมมือ หรือ มีความล่าช้าในการนัดหมาย ทำให้ในขั้นวางแผนการทำงานอาจมีความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้น

จากสถานการณ์ไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ หรือ โควิด - ๑๙ ระบาดอย่างหนักในประเทศไทยช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงพฤษภาคม รัฐบาลไทยได้ทำการล็อกดาวน์ในกิจกรรมต่างๆ รวมถึงกิจกรรมกองถ่ายรายการ, ภาพยนตร์, สารคดี ทำให้ในช่วงเวลาดังกล่าวที่ทีมได้วางแผนการถ่ายทำไว้ นั้น ไม่สามารถดำเนินการต่อใดๆ ได้เลย และบางเนื้อหาที่ได้เตรียมไว้ก็ไม่สามารถลงพื้นที่ถ่ายทำได้ ด้วยช่วงเวลาที่หายไปทำให้ทุกอย่างถูกบีบและต้องแก้ไขสถานการณ์ต่างๆ เช่น ได้ทำการปรับเปลี่ยนเนื้อหาใหม่ ๒ เรื่อง ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับสถานการณ์โควิด - ๑๙ การถ่ายทำไม่สามารถลงพื้นที่ได้ ทำให้ทีมงานปรับเปลี่ยนวิธีการเล่าเรื่องเป็นในรูปแบบ Motion Graphic แทน พร้อมด้วยการซื้อ footage วิดีโอผ่านทางเว็บไซต์ Shutter stock เพื่อนำภาพวิดีโอเหล่านั้นมาผลิตแทนการลงพื้นที่ถ่ายทำ

การเล่าเรื่องในรูปแบบ Motion Graphic อาจทำให้ Mood & Tone ขององค์กรรวมสารคดีสูญเสียไปบ้าง แต่ก็กลายเป็นอีก @ ทางเลือกให้แก่ภาคประชาชนได้รับชมรูปแบบเนื้อหาที่แตกต่างออกไป

ในส่วนของอุปสรรคการทำงานในช่วงโควิด - ๑๙ ยังไม่หมดเพียงแค่นี้ เหตุเพราะมีบางเนื้อหาที่เราได้ทำการสัมภาษณ์นักวิจัยเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งสิ่งเหล่านั้นเราไม่สามารถทิ้งหรือหยุดผลิตได้

อย่างเช่นตัวงานสารคดีเรื่องของ “อนาคตปลาไทย” ที่มีเนื้อหาน่าสนใจเป็นอย่างมาก ทีมงานจึงไม่อยากจะทิ้งเนื้อหาเรื่องนี้ไป ทำให้ทีมงานตัดสินใจซื้อ footage ที่เกี่ยวกับทะเลและปลา เพื่อนำสิ่งเหล่านั้นมาร้อยเรียงแทนการลงพื้นที่ถ่ายทำเอง แม้ว่าค่าใช้จ่ายจะสูงขึ้นเป็นเกือบเท่าตัวหากเทียบกับการลงพื้นที่เอง แต่เมื่อสถานการณ์ในการลงพื้นที่ถ่ายทำไม่เอื้ออำนวยต่อการผลิต จึงเป็นสิ่งที่ทางทีมงานสารคดีวิจัย โลคัล สารระเลือกเพื่อแก้ไขในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

การเชื่อมโยงการสื่อสารสารคดีความรู้ กับ ยุทธศาสตร์การพัฒนาและสร้างสรรค์ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ ๔ ด้าน ดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสนับสนุนการผลิตและเผยแพร่สื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์
๒. ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การส่งเสริมความรู้เท่าทันสื่อและพฤติกรรมการใช้สื่อเชิงสร้างสรรค์
๓. ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การบูรณาการกลไกการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
๔. ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาและบูรณาการบังคับใช้กฎหมายและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังและตรวจสอบสื่อที่ไม่เหมาะสม

โดย สกสว. หรือ สกว. เดิม เป็นหนึ่งในหน่วยงาน ที่เป็นภาคีเครือข่าย จำนวน ๑๑ หน่วยงาน ดำเนินงานด้านการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ของหน่วยงานต่าง ๆ โดยมีแผนปฏิบัติการขับเคลื่อน การพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ รวมทั้งสิ้นจำนวน ๕๐๕ โครงการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการส่งเสริม การผลิตและการพัฒนาสื่อที่มีคุณภาพ ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กเยาวชนและครอบครัว ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของประชาชนทุกระดับ และเป็นเครื่องมือการขับเคลื่อนนโยบายพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ระดับชาติ และรับทราบเรื่องการผลักดันร่างพระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ โดย มีการกิจ ส่งเสริมการศึกษาวิจัยสร้างนวัตกรรม ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์ ส่งเสริมทักษะ การรู้เท่าทันสื่อ ส่งเสริมให้เกิดการเข้าถึงสื่อ ส่งเสริมกิจกรรมเกี่ยวกับสื่อและผลิตสื่ออย่างกว้างขวาง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และพัฒนาศักยภาพผู้ผลิตสื่อ

ประกอบกับปัจจุบัน สื่อต่าง ๆ ทั้งภาพ เสียง เอกสาร ข้อความ สิ่งพิมพ์ รูปถ่าย ภาพยนตร์ ถูกส่งต่อ ผ่านโซเชียลมีเดียอย่างทั่วถึง โดยไม่มีการตรวจสอบเนื้อหา (Gatekeeper) ที่อยากจะปฏิเสธว่า สื่อเหล่านี้มี อิทธิพลต่อการเรียนรู้ พฤติกรรม และทัศนคติของเด็กและเยาวชนอย่างมาก จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่มีการควบคุม สื่อและการผลิตสื่อ ให้มีความเหมาะสมต่อเด็กและเยาวชน จึงปรากฏว่ามี สื่อที่ช่วยพฤติกรรมเยาวชนให้มี บุคลิก ก้าวร้าว เกือบกด และทารุณคนรอบข้างอย่างที่ไม่คาดไม่ถึง

สร้างแรงบันดาลใจเพื่อให้เกิดการกระทำบางอย่าง

สร้างความหวังและความกระตือรือร้น

สร้างการติดตาม เชื้อเพลิงในสิ่งที่ผู้พูดส่งสารออกไป

แนวทาง และข้อเสนอแนะ

สารคดีวิจัย 'โลศ' สาระ ชีวชน ๒ ถูกผลิตขึ้นด้วยความมุ่งมั่นที่จะให้ภาคประชาชน รวมไปถึงนักวิจัยใน โครงการต่างๆ ที่ถูกนำเสนอในรูปแบบสารคดีนี้ สามารถสื่อสารได้อย่างตรงไปตรงมา พร้อมมอบความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ของนักวิจัยที่ได้ทำการลงพื้นที่เพื่อค้นคว้าความรู้วิจัยให้แก่ภาคประชาชน ได้รับทราบ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องราวข่าวสาร สาระสำคัญต่างๆ ในโครงการวิจัยนั้นๆ

การผลิตสารคดี ๑ ชิ้น ที่ต้องการย่อของค์ความรู้ในรู้แบบหนังสือ ให้กลายมาเป็นสื่อภาพเคลื่อนไหว นั้น นอกจากจะทำให้ดูร่วมสมัยให้เข้ากับยุคดิจิทัลแล้ว ยังทำให้การสื่อสารต่างๆ นั้นเข้าใจได้ง่ายขึ้น และ สามารถรับชมได้ง่ายขึ้นผ่านทางสมาร์ตโฟนที่ ณ ปัจจุบันประชาชนชาวไทยเกินกว่า ๕๐% มีโทรศัพท์มือถือ ที่เป็นสมาร์ตโฟนแล้ว

ดังนั้นการอัปโหลดและแชร์เรื่องราวเหล่านี้ลงในสื่อออนไลน์อย่าง Youtube และ Facebook จะเป็น ประโยชน์สูงสุดที่จะทำให้สารคดีทั้ง 10 ชิ้นงานนี้ได้สามารถถ่ายทอดออกไปสู่สายตาประชาชนต่อไป

ภาคผนวก

บทนิยาม (ร่างมาตรา ๓)

“สื่อ” หมายความว่า สิ่งที่ทำให้ปรากฏด้วยตัวอักษร เครื่องหมาย ภาพ เสียง หรือ ผ่านจากบุคคลไม่ว่าจะได้จัดทำในรูปของเอกสาร สิ่งพิมพ์ ภาพเขียน ภาพพิมพ์ ภาพระบายสี รูปภาพ ภาพโฆษณา เครื่องหมาย รูปถ่าย ภาพยนตร์ วิดิทัศน์ การแสดง ข้อมูลคอมพิวเตอร์ในระบบคอมพิวเตอร์ หรือได้จัดทำในรูปแบบอื่นใด ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“สื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์” หมายความว่า สื่อที่มีเนื้อหาส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ของ ประชาชนโดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็ก เยาวชนและครอบครัว ในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ทักษะในการใช้ชีวิต ศิลธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม หรือ ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวและสังคม รวมถึงการส่งเสริมให้ประชาชนสามารถใช้ชีวิตในสังคมที่มีความหลากหลายในด้านต่าง ๆ ได้อย่างเป็นสุข

บทสารคดี เรื่อง : การใช้กลยุทธ์น่านน้ำสีครามเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์
โดย : กฤษฎพล สนธิรักษ์

Act 1

Fade in

Sc.1 บรรยากาศ

เราเปิดเรื่องด้วยภาพบรรยากาศที่สวยงามเหล่านี้

- Time lapse พระอาทิตย์ขึ้น
- Time lapse เมฆบนท้องฟ้า
- Time lapse ดอกไม้ที่กำลังผลิบาน

Voice Over

การตั้งครรภ์แต่ละครั้งควรเป็นเวลาแห่งการเฉลิมฉลอง
การเกิดขึ้นของชีวิตใหม่

Reverse

ภาพบรรยากาศข้างต้นเหล่านั้นย้อนกลับ

Voice Over

แต่น่าเสียดายว่า การเกิดไม่ได้นำมาซึ่งการเฉลิมฉลองเสมอไป

Dip to black

Sc.2 ภาพดำ

Voice Over

เพราะทั้งโลกมีการตั้งครรภ์เป็นจำนวนหลายล้านที่ไม่ได้มาจากการวางแผน
ไม่ได้เป็นที่ต้องการ และไม่มีอะไรน่าเศร้าไปกว่า การตั้งครรภ์เหล่านี้เกิดขึ้นกับเด็กสาวที่ยังไม่พร้อม

หลังจากเสียง Voice Over จบลง เสียงร้องของเด็กแรกเกิดก็ดังขึ้น

Dip to white

#เช็ตถ่าย

ภาพแม่ลูกอ่อนกำลังอุ้มลูก

เรานำเสนอภาพสวยๆ หลายมุม นำเสนอผ่านแสง ผ่านบรรยากาศให้ดูอบอุ่น

Title ขึ้นที่นี่

โครงการวิจัย “การใช้กลยุทธ์น่านน้ำสีครามเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อม”

ผศ. ดร. ธัญญภัทร์ ศิริชชนราโรจน์

Cut

Sc.3 ภายนอก-ภายใน /มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง /กลางวัน

เราอยู่กับ ผศ. ดร. ธัญญภัทร์ ศิริชชนราโรจน์

หัวหน้าโครงการ “การใช้กลยุทธ์น่านน้ำสีครามเพื่อป้องกันการท้องไม่พร้อม”

- พูดคุยถึงปัญหาเด็กวัยรุ่นท้องในวัยเรียน ที่คอยมาปรึกษาอาจารย์ จนกลายเป็นจุดเริ่มต้นของงานวิจัยชิ้นนี้

Cut

Sc.4 Motion Graphic

เราแทรกภาพ Motion Graphic เกี่ยวกับสถิติการตั้งครรภ์ของเด็กที่อายุต่ำกว่า 20 ปี พร้อมเสียงบรรยาย

Voice Over

หากดูข้อมูลจากองค์การอนามัยโลกจะเห็นได้ว่าสถานการณ์การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในบ้านเรายังคงน่าเป็นห่วงอยู่เสมอ เมื่อปี 2556 เราพบว่าการตั้งครรภ์ในหญิงไทยที่อายุต่ำกว่า 20 ปี สูงเป็นอันดับ 2 ของอาเซียน รองจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยช่วงอายุ 10-19 ปีที่ตั้งครรภ์อยู่ที่ 74 คน ต่อวัยรุ่น 1,000 คน

แต่จากสถิติในปี 2560 มีแนวโน้มว่าการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นนั้นลดลง หญิงอายุต่ำกว่า 20 ปี
คลอดลูกจำนวน 84,578 คน หรือราวๆ 12.8 เปอร์เซนต์ของการคลอดในไทยทั้งหมด

แม้การแก้ไขปัญหาในเชิงปริมาณจะลดลง แต่ยังคงอยู่ในระดับที่รุนแรง
ส่งผลกระทบในวงกว้าง ทั้งในเชิงสังคม และเศรษฐกิจ
ปัญหาเด็กด้อยคุณภาพจากการท้องไม่พร้อมยังคงต้องได้รับการดูแล
และยังมีอีกหลายประเด็นที่รอคอยการแก้ไขอย่างมีความหวัง

Cut

Act 2

Sc.5 ภายนอก-ภายใน /มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง /กลางวัน

เราอยู่กับ ผศ.ดร.ธัญญภัทร์ ศิริชันราโรจน์

หัวหน้าโครงการ “การใช้กลยุทธ์น่านน้ำสีครามเพื่อป้องกันการท้องไม่พร้อม”

- เราให้นักวิจัยอธิบายความหมายของกลยุทธ์น่านน้ำสีคราม ที่นำมาปรับใช้เป็นกลยุทธ์ของงานวิจัยชิ้นนี้

Cut

Sc.6 ภายใน /หอพัก /กลางวัน #เช็ตถ่าย

หอพักที่ไหนสักแห่ง ห้องแคบไม่กว้างนัก

สภาพของที่อยู่ในห้องดูกว้างไม่เป็นระเบียบนัก

เราเห็นเด็กสาววัย 19 ปี เอนั่งดูลูกเธออยู่บนเตียง

เด็กทารกถูกห่อด้วยผ้าอ้อม (Mock up)

ภาพเผยให้เห็นแผ่นพับ หรือหนังสือวางอยู่ที่มุมใดมุมหนึ่งของห้อง

เราเห็นชื่อหนังสือ หรือแผ่นพับฉบับนั้นเขียนว่า.. คุณแม่มีโอใหม่

Voice Over

เมื่อนักศึกษาตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

จำนวนหนึ่งไม่ได้กลับไปเรียน ออกจากงานที่ทำ ไม่มีอาชีพ ขาดรายได้

กลายเป็นสภาพ “เด็กวัยรุ่นเลี้ยงเด็กทารก”

Sc.7 ภายนอก-ภายใน /มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง /กลางวัน

เรากลับมาอยู่กับ ผศ. ดร. ัญญภัทร์ ศิริชนราโรจน์

- พูดถึงสิ่งที่เราพบคือ เด็กทุกคนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศเป็นอย่างดี รู้จักการป้องกัน แต่ก็ยังมีปัญหาการท้องซ้ำอยู่ สิ่งที่ต้องเปลี่ยนในตัวเด็กคือการปรับวิธีการคิด มีเป้าหมายในชีวิต และรักตัวเอง
- เรยกตัวอย่างกิจกรรมท้องเทียม ที่ให้นักศึกษาเห็นว่าการตั้งท้องนั้นลำบากอย่างไร

#เซตถ่าย

ที่ไหนสักแห่ง อาจเป็นมหาวิทยาลัย

เราให้นักศึกษาหญิง(Extra) เอาหมอนมาผูกไว้ที่เอว ลองทำตัวและกิจกรรมเหมือนตัวเอง ท้องอยู่จริงๆ ซึ่งถ้าเป็นไปได้เราอยากให้นักวิจัยร่วมอยู่ในเหตุการณ์ สอนและสาธิตวิธีการนี้กับนักศึกษา

Sc.8 ภายใน /ที่ไหนสักแห่ง /กลางวัน #เซตถ่าย

เราอยู่กับนักศึกษาหญิง(Extra) คนเดียวกับที่ทำกิจกรรมใน Sc.7 เราถ่ายโดยไม่เปิดเผยใบหน้า

เราพูดถึงการปรับเปลี่ยนวิธีการคิด การตั้งเป้าหมายในชีวิต

นักศึกษา (Extra)

หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการ

ทำให้หนูเริ่มเปลี่ยนความคิดตัวเอง

รักตัวเองมากขึ้น รู้จักวางแผนและเป้าหมายในชีวิต

กิจกรรมท้องเทียมทำให้หนูรู้เลยว่าความเป็นแม่คนนั้นลำบาก

ยิ่งมาเกิดกับเด็กนักเรียน นักศึกษา หนูว่าคงไปไม่รอด เพราะส่วนมากยังขอเงินพ่อแม่มาเรียนกันอยู่เลย

นำเสนอภาพนักศึกษาในรื้อมหาลัยผ่านมุมต่างๆ

แทรกภาพกิจกรรมท้องเทียมที่เราเซตขึ้น

Act 3

Sc.9 ภายนอก-ภายใน /มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง /กลางวัน

เรากลับมาอยู่กับ ผศ. ดร. ัญญภัทร์ ศิริชนราโรจน์

สรุปผล

- เราสามารถนำข้อมูลจากงานวิจัย ไปปรับใช้กับกลุ่มวัยรุ่นหญิงในประเทศไทยได้อย่างไร?
- สังคม และกลุ่มคุณแม่วัยใสจะได้ประโยชน์อะไรจากงานวิจัยชิ้นนี้?

เราแทรกภาพที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาคำตอบของนักวิจัย

แทรกภาพแผ่นพับของโครงการวิจัย

Cut

Sc.10 บรรยายภาพ

ภาพโปสเตอร์ บิลบอร์ด หรืออะไรก็ตามแต่ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการท้องไม่พร้อม ทั้งจากรัฐและเอกชน ตามท้องถนนทั่วไป ภาพซีรีส์เกี่ยวกับปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร (ถ่ายผ่าน TV หรือโทรศัพท์) ภาพกว้างบรรยากาศภายในเมือง

Voice Over

ทั้งจากรัฐและเอกชนมีการให้ความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง
รวมถึงซีรีส์ปัจจุบันที่พยายามสอดแทรกแนวคิดให้กลุ่มวัยรุ่น
เพื่อให้รู้จักการป้องกันตัวเองจากภาวะสุ่มเสี่ยง
แต่เมื่อเกิดการตั้งครรภ์จากการท้องไม่พร้อมขึ้น
จะต้องมีข้อมูลที่เป็นทางเลือกให้กับพวกเขาอย่างครอบคลุมรอบด้านอีกทางหนึ่ง

Super ขึ้นคำว่า..

“กลยุทธ์น่านน้ำสีคราม
การค้นหาแนวทางใหม่ๆ แก่ปัญหาท้องไม่พร้อม
ที่ไม่ได้จบแค่ ทำแท้ง หรือ ทิ้งลูก”

Dip to black

จบ



บทสารคดี : โรงแรมม่านรูด ประวัติศาสตร์และภาพตัวแทนของพื้นที่แห่งความเป็นอื่น
ในวาทกรรมทางเพศ-เพศสภาพของไทย
โดย : กฤษณพล สนธิรักษ์

Act 1

Sc.1 ภายใน /มหาวิทยาลัย /กลางวัน

มหาวิทยาลัย หรือที่ไหนสักแห่ง

เราพาคณคัมภีร์จักกับนักวิจัย นาย จักรกฤษณ์ มั่นชา โครงการโรงแรมม่านรูด : ประวัติศาสตร์ และภาพ
ตัวแทน ของพื้นที่แห่งความเป็นอื่น ในวาทกรรมทางเพศ-เพศสภาพของไทย

นักวิจัย

หากมองในมุมมองทฤษฎี “พื้นที่แห่งความเป็นอื่น” ก็สามารถที่จะอธิบายได้ในเชิงพื้นที่นี้ว่า โรงแรมม่านรูดคือ
หนึ่งในพื้นที่กายภาพ ที่มีรูปแบบทางสถาปัตยกรรม “เอื้อ” ให้เกิดการใช้งานเฉพาะทางเพื่อประกอบ
กิจกรรมทางเพศ อันเนื่องมาจากรูปแบบอาคารที่มีกลไกการเข้าถึงที่เฉพาะ สามารถเข้าสู่พื้นที่ส่วนตัวได้
แบบ “ชั่วคราว” โดยไม่ถูกพบเห็น

title ขึ้นที่นี้

โรงแรมม่านรูด : ประวัติศาสตร์ และภาพตัวแทนของพื้นที่แห่งความเป็นอื่น ในวาทกรรมทางเพศ-เพศ
สภาพของไทย
นาย จักรกฤษณ์ มั่นชา

ในฉากนี้ เราไม่แทรกภาพประกอบใดๆ

แต่เรานำเสนอภาพแบบตัดสลับกัน มุมกว้าง และมุมแคบ ที่คอยเก็บแอคชั่นของนักวิจัย ทั้งสายตา มือ
และอื่นๆ

Cut

Sc.2 Motion Graphic

เรานำเสนอภาพ Motion Graphic ประกอบ Voice Over ที่พูดถึงวาทกรรมทางเพศ-เพศสภาพ ด้านล่างนี้

Voice Over

เราคงไม่อาจปฏิเสธได้ว่าเรื่องของเพศกับมนุษย์เป็นสิ่งที่สอดคล้องกันมาแต่โบราณกาล อันเกิดจากการกำหนดเพศ สถานภาพทางสังคม และตัวตนของมนุษย์ผ่านเครื่องที่ติดตัวมาแต่กำเนิด และเมื่อการกำหนดสร้างบทบาททางสังคมผ่านการใช้คำว่า “เพศ” กลายเป็นโครงสร้างทางสังคมที่ถูกผลิตซ้ำผ่านสถาบันช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์ จนกลายเป็นสิ่งที่เรียกว่า วาทกรรมทางเพศ-เพศสภาพ คอยกำหนดควบคุมผู้คนภายใต้สังคมในปัจจุบัน

Cut

Sc.3 ภายนอก /ที่ไหนสักแห่ง /กลางวัน

ภาพกว้าง บรรยากาศภายนอก

ที่ไหนสักแห่งที่เป็นศูนย์รวมผู้คน อาจเป็นรถไฟฟ้า ห้างสรรพสินค้า หรือที่สาธารณะ
เราเห็นผู้คน คู่รัก กลุ่มเพื่อน เรานำเสนอกลุ่มคนหลายจำพวก
อาจเห็นคู่รักเดินจับมือกัน โอบเอว หรือเอาแขนพาดไหล่กัน

Voice Over

สิ่งที่ตามมาคือเรื่องของ “พฤติกรรมการแสดงออกทางเพศ” “กิจกรรมทางเพศ”
ที่ย่อมถูกกรอบทางสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดสิ่งถูก-ผิด ฟังกระทำ-ไม่ฟังกระทำ
ในเรื่องของการแสดงออกทางเพศเช่น การกอดจูบจูบคลำในที่สาธารณะ
ในสังคมตะวันตกเรื่องเหล่านี้ยังคงเป็นที่ยอมรับได้ในระดับหนึ่ง แต่ในสังคมไทย
การแสดงออกเช่นนี้ถือเป็นสิ่งไม่ฟังกระทำ น่าอาย และบัดสีบัดเถลิง

Cut

Sc.4 ภายใน /มหาวิทยาลัย /กลางวัน

เรากลับมาอยู่กับนักวิจัย นาย จักรกฤษณ์ มั่นชา

ในส่วนนี้เราพูดถึงวาทกรรมทางเพศในสังคมไทย

นักวิจัย

โดยกรอบของวาทกรรมทางเพศ-เพศสภาพในประเทศไทย
การประกอบกิจดังกล่าวต้องเกิดขึ้นจากผู้ที่อยู่ภายใต้สถาบันสมรส
 อีกทั้งยังกำหนดช่วงวัย เพศสภาพ และอุดมการณ์ในการกระทำเพื่อให้กำเนิดบุตรหลาน

การมีเพศสัมพันธ์รูปแบบอื่นภายใต้สังคมไทยจึงถูกโจมตี และไม่เหมาะสม

เราอาจขึ้นระหว่างฉากด้วยภาพ Timelapse อะไรสักอย่าง

และจบด้วยภาพ Timelapse ท้องฟ้าที่กำลังเปลี่ยนสี เพื่อนำคนดูเข้าสู่ฉากถัดไปที่เป็นช่วงกลางคืน

Dip to black

Act 2

Sc.5 ภายนอก /ท้องถนน /กลางคืน *ถ้าหาสถานที่ดังกล่าวไม่ได้ ต้องเช็ตถ่าย

ท้องถนน ที่ไหนสักแห่ง พื้นที่ที่มีการซื้อขายบริการ

เราเห็นผู้หญิง ผู้ชายหลากหลายวัย ยืนกันเป็นจุดๆ

ทุกๆคนแต่งตัวพออ่อยเหยื่อ พร้อมถุงผ้าหรือกระเป๋าสำหรับใส่ของต่างๆ

เราเห็นรถขับมา คนที่ยืนอยู่เข้าไปคุยข้างที่กระจกข้างคนขับ

เราเห็นเขาเปิดประตูเข้าไปนั่งในรถ รถขับออกไป

Voice Over

ยกตัวอย่างเช่น การมีเพศสัมพันธ์นอกคู่สมรส เพศสภาพที่หลากหลาย

รวมไปถึงการซื้อขายบริการทางเพศ รูปแบบการมีเพศสัมพันธ์เหล่านี้จึงถือว่าอยู่ “นอกเหนือ”

ไปจากกรอบข้อกำหนดควบคุมของวาทกรรมทางเพศ-เพศสภาพ ในสังคมไทย

Sc.6 ภายนอก-ภายใน /โรงแรมม่านรูด /กลางคืน #เช็ตถ่าย

หน้าโรงแรมม่านรูด แสงสีของหลอดไฟตามจากป้าย (เราไม่นำเสนอชื่อ โรงแรม)

เราเห็นรถเลี้ยวเข้าไปในโรงแรม

พนักงานใช้ไฟฉายคอยโบกรถเข้าช่อง

เมื่อรถขับเข้าไป พนักงานรูดม่านปิด

Voice Over

แน่นอนว่าการแสดงออกถึงความสัมพันธ์ดังกล่าวของสังคมไทยย่อมถูกโจมตีอย่างรุนแรง ทางเลือกในการ
ใช้งานพื้นที่เพื่อเล็ดรอดไปจากสายตาของความเป็นสาธารณะ ในบริบทสังคมไทยจึงเป็นเรื่องที่ยากมาก

โรงแรมม่านรูดที่เข้ามาในเวลาเดียวกัน จึงกลายเป็นหนึ่งใน “ตัวเลือก” ของผู้คนเหล่านี้

ให้เข้ามาใช้งานเพื่อบรรลุจุดประสงค์แบบชั่วคราว และกลับไปสู่สังคมเดิมได้ด้วยบริบททางสถาปัตยกรรม

Cut

Sc.7 ภายใน /มหาวิทยาลัย /กลางวัน

กลับมาอยู่กับนักวิจัย นาย จักรกฤษณ์ มั่นชา

เราพูดคุยถึงกลไกการใช้งานโรงแรมม่านรูด

นักวิจัย

ด้วยบริบททางประวัติศาสตร์ที่เข้ามาพร้อมๆกันกับการเอื้อช่องว่างของวาทกรรมทางเพศ
ทำให้สถาปัตยกรรมชิ้นนี้กลายเป็นเสมือนหนึ่งพื้นที่ทางเลือกสำหรับพวกเขาในการใช้งาน
เพื่อ “หลบ” ตนเองออกจากสายตาของสังคม เนื่องด้วยบริบททางการใช้งานที่เฉพาะ
และรูปแบบอาคารของโรงแรมม่านรูดที่มีลักษณะการใช้งานที่จะขอเรียกกลไกนี้ว่า
“Totally anonymous” หรือไม่เป็นที่รู้จัก หรือพบเห็นผู้เข้าใช้งาน

ด้วยจุดเด่นทางการใช้งานสถาปัตยกรรม

จึงทำให้โรงแรมม่านรูดกลายเป็นทางเลือกหนึ่งของนักท่องเที่ยว

ให้สามารถที่จะหลบเลียงตนเองออกจากอำนาจของวาทกรรมหลักได้ในชั่วขณะหนึ่ง

เราแทรกภาพประกอบสิ่งที่นักวิจัยพูด #กลางคืน

ภาพบรรยากาศภายนอกโรงแรมม่านรูด

ภาพบรรยากาศภายในโรงแรมม่านรูด อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

ภาพม่าน พนักงานที่คอยรูดม่าน และอื่นๆ

Cut

Act 3

Sc.8 Timelapse

ในช่วงนี้เรานำเสนอภาพบรรยากาศช่วงกลางคืน

Timelapse ผู้คน ท้องถนน เมื่อ

เรานำเสนอภาพบรรยากาศเหล่านี้ เพื่อเบรคคนดูจากเนื้อหามากมายข้างต้น และเตรียมสรุปเรื่องในฉากถัดไป

Cut

Sc.9 ภายใน /มหาวิทยาลัย /กลางวัน

เราปิดท้ายกับนักวิจัย นาย จักรกฤษณ์ มั่นชา

พูดสรุปงานวิจัยชิ้นนี้

นักวิจัย

จุดประสงค์ของงานวิจัยชิ้นนี้มีได้ต้องการที่จะเผยแพร่ช่องทาง

หรือการเปลี่ยนมุมมองของโรงแรมม่านรูดเป็นหลัก

แต่เป็นการวิเคราะห์ประวัติศาสตร์ทางสถาปัตยกรรมชิ้นหนึ่งในประเทศไทย

ที่มีความเกี่ยวข้องกับบริบททางสังคมอย่างชัดเจน

ในฐานะหลักฐานของประวัติศาสตร์วาทกรรมทางเพศ-เพศสภาพของไทย

ที่กำลังจะเลือนหายไปจากสังคมไทยด้วยปัจจัยทางเศรษฐกิจ

และการเปลี่ยนแปลงไปของวาทกรรมทางเพศในสังคม

ผลสรุปของงานวิจัยชิ้นนี้ก็สามารถที่จะถูกนำไปประยุกต์ใช้ ในเรื่องของการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง

พื้นที่กายภาพ และพื้นที่ทางสังคมที่เกิดขึ้นในรูปแบบอื่นๆ

เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสถาปัตยกรรมที่คำนึงถึงบริบททางสังคมที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบอาคารอีกด้วย

ในช่วงท้ายเราแทรกภาพเมือง นำเสนอภาพในหลายรูปแบบ (Low angle ,Bird Eye View)สลับกันไป

Dip to black

จบ



บทสารคดี : บันทึกคนอ้วน ร่างและสังคมในเรื่องเล่าของคนเปลี่ยนร่าง
โดย : กฤษณพล สนธิรักษ์

Act 1

Sc.1 ภายนอก-ภายใน /มหาวิทยาลัย /กลางวัน

เราอยู่กับนักวิจัย นาย รัชพล แยมกลีบ ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์รังสิต

เราพูดคุยถึงจุดเริ่มต้นของงานวิจัย อาจพูดเป็นประโยคสั้นๆว่าการเปลี่ยนแปลงเรือนร่างของแมน เป็นจุดเริ่มต้นของงานวิจัยชิ้นนี้ เช่น..

นักวิจัย

จากชายที่มีน้ำหนัก 140 กิโลกรัม

ลดลงเหลือเพียง 70 กิโลกรัม

ขนาดตัวที่หายไปเกือบครึ่ง ทำให้ผมเลือกที่จะศึกษาเรื่องราวของเพื่อนผม

จนกลายมาเป็นงานวิจัยชิ้นนี้

Insert ภาพเล่มโครงการวิจัย

Title ขึ้นที่นี่

บันทึกคนอ้วน : ร่างและสังคมในเรื่องเล่าของคนเปลี่ยนร่าง

นาย รัชพล แยมกลีบ

Dip to black

Sc.2 ภายนอก /โรงเรียน /กลางวัน #แช่ถ่าย

โรงเรียนที่ไหนสักแห่ง

บรรยากาศภายนอก

เราได้ยินเสียงครูสอน และเสียงนักเรียนอ่านหนังสือ คลอพร้อมไปกับภาพ

Cut

Sc.3 ภายใน /โรงเรียน-ห้องพยาบาล /กลางวัน #เช็ตถ่าย

ห้องพยาบาล

เราเห็นเด็กชั้นมัธยม ทั้งหญิงและชาย ยืนเรียงต่อแถวกันประมาณ 5-6 คน เพื่อวัดส่วนสูง ชั่งน้ำหนัก
ครูคอยดูแลของแต่ละคนและจดบันทึก

จนมาถึงแมน เด็กชายร่างอ้วน อายุราว 17 ปี แก้มยู่ อยู่ชั้นมัธยมที่มีน้ำหนักตัวมากกว่าเด็กคนอื่นๆ
Super ขึ้นที่มูมิคุมหนึ่งว่า.. ตัวละครสมมติ

แมนวัดส่วนสูง เขาสูงเพียง 170 เซนติเมตร

แมนขึ้นชั่งน้ำหนัก ภาพเผยให้เห็นน้ำหนักบนตาชั่ง น้ำหนักราว 90 กิโลกรัม

คุณครูจดบันทึกข้อมูลลงไปสมุด และผลสรุปคือ อ้วน

ภาพจับไปที่กลุ่มเพื่อนผู้หญิงที่มองด้วยสายตาดูถูก

และเพื่อนผู้ชายของแดน ที่เอามือจับพุงของเขาแล้วหัวเราะ

นักวิจัย (Voice Over)

นั่นแหละครับเพื่อนของผม

เขามีรูปร่างอ้วนมาตั้งแต่ไหนแต่ไร

จนมักถูกล้ออยู่ทุกวัน.. ไอ้อ้วนบ้าง หมูตอนบ้าง ช้างน้ำบ้าง สารพัดคำด่า

Cut

Sc.4 ภายนอก-ภายใน /มหาวิทยาลัย /กลางวัน

อยู่กับนักวิจัย นาย รัชพล แยมกลีบ ทีมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์รังสิต

เราพูดถึงจุดเปลี่ยนที่ทำให้แมนหันมาเปลี่ยนแปลงตัวเอง

นักวิจัย

ความกดดันจากสังคมที่เขาได้รับ

มันทำให้เขามอง และเข้าใจร่างกายที่อ้วนของเขาเป็นอย่างอื่นไม่ได้เลย

นอกจากการเป็นเรือนร่างที่ไม่เหมาะสมของสังคม

Cut

Act2

Sc.5 ภายใน /ฟิตเนส /กลางวัน #เช็ตถ่าย

ภาพจะไปที่เครื่องชั่งน้ำหนัก ตัวเลขคือ 140 กิโลกรัม

ภาพกว้าง ฟิตเนส

ในช่วงแรก เราอาจจะเห็นภาพแคบๆ ไม่เห็นตัวละคร

ภาพใครสักคนบนลู่วิ่ง เราอาจจะไปที่เท้าของเขาขณะเดิน

ภาพจะไปที่เครื่องชั่งน้ำหนัก ตัวเลขคือ 120 กิโลกรัม

ภาพใครสักคนยกน้ำหนัก เราอาจจะไปที่ลูกเหล็ก มือที่ยก เป็นภาพแคบๆ ไม่เห็นตัวละคร

ภาพจะไปที่เครื่องชั่งน้ำหนัก ตัวเลขคือ 100 กิโลกรัม

ภาพใครสักคนบนลู่วิ่ง เราอาจจะไปที่เท้าของเขาขณะวิ่งเร็วๆบนลู่วิ่ง

ภาพจะไปที่เครื่องชั่งน้ำหนัก ตัวเลขคือ 70 กิโลกรัม

ภาพเผยให้เห็นแมน ชายอ้วนในร่างใหม่ ผอมสูง ผอมสันหุ่นดี อายุราว 24 ปี

มุมกว้าง และแคบ เราเห็นเขาออกกำลังกาย

Super ขึ้นที่มุมใดมุมหนึ่งว่า.. ตัวละครสมมติ

นักวิจัย (Voice Over)

ตอนเขาจบปริญญาตรี เขามีน้ำหนักถึง 140 กิโลกรัม

ตอนนั้นแหละที่เขารู้สึกว่าคุณคนมองเขาเป็นตัวประหลาด

ไม่ให้เกียรติ ทำเหมือนเป็นตัวตลก

เขาจึงเริ่มเปลี่ยนแปลงตัวเอง

Cut

Sc.6 ภายนอก-ภายใน /มหาวิทยาลัย /กลางวัน

เรากลับมาอยู่กับนักวิจัย นาย รัชพล แยมกลีบ ทีมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์รังสิต

เราให้นักวิจัยอธิบายถึงวาทกรรมความอ้วน จากสังคม จากสื่อ จากอินเทอร์เน็ต หรืออื่นๆ ที่สร้างกรอบว่า

คนอ้วน หรือเรือนร่างอ้วน เป็นรูปแบบที่ผิดแปลกไปจากสังคม (ไม่พูดชื่อเจ้าของแนวคิดทั้ง 3 ที่ใช้

ประกอบงานวิจัย)

นักวิจัย

แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้ ชี้ให้เห็นว่าในโลกปัจจุบัน ความอ้วนถูกผลิตถูกประกอบสร้างอย่างไร ผ่านสื่อ ผ่านการเรียนในสถาบันการศึกษาอย่างโรงเรียน ผ่านการใช้ชีวิตทางสังคม ที่อาจทำให้คนที่มีเรือนร่างอ้วนถูกล้อเลียน ถูกสร้างความคิดที่ว่า เรือนร่างอ้วน เป็นร่างที่ผิดปกติ เป็นร่างที่ผิดปกติต้องเปลี่ยนแปลง เปลี่ยนผ่านไปสู่วางที่ผอมลง ซึ่งสังคมมองว่าร่างแบบนี้มันเหมาะสมกว่า

Cut

Sc.7 Motion Graphic

ภาพ Motion Graphic ประกอบ Voice Over

ในที่นี้ เราอาจนำเสนอตัว Motion เป็นลักษณะของภาพตัดปะคล้ายการ์ตูน หรือภาพวาด เพื่อให้เห็นชัดในสิ่งที่เราพูดถึง เช่น ลักษณะรูปร่างของคน ผู้หญิง ผู้ชาย ผิวดำ ผิวขาว อ้วน ผอม ตามความเหมาะสมในการนำเสนอ

Voice Over

ในทางหนึ่งเรือนร่างสามารถพิจารณาในฐานะวัตถุตามธรรมชาติ ความแตกต่างของเรือนร่าง ทั้งคนที่มีอ้วน คนที่มีผอม คนที่มีผิวขาว คนที่มีผิวดำ คนที่อ้วน คนที่ผอม คุณลักษณะตามธรรมชาติเหล่านี้จึงถูกพิจารณาเป็นเงื่อนไข พื้นฐานของการศึกษาทางสังคมศาสตร์ในช่วงแรก งานศึกษาอีกจำนวนไม่น้อยให้ความสนใจกับร่างกายที่มีความแตกต่างทางสีผิว โดยเฉพาะงานศึกษาจาก นักวิชาการฝั่งอเมริกาหลายชิ้นชี้ให้เห็นว่าความแตกต่างของสีผิวเป็นพื้นฐาน สำคัญของการสร้างความหมายและปฏิบัติการทางสังคม คนผิวดำในอเมริกาถูกทำให้เป็นตัวประหลาดในสังคม ผ่านการจัดประเภทในภาพยนตร์ไปว่าเป็นรสนิยมทางเพศที่แปลกประหลาด ในกระบวนการยุติธรรมที่ความแตกต่างของสีผิวมีความสัมพันธ์กับมาตรฐานในกระบวนการยุติธรรม สะท้อนได้ การศึกษาทางสถิติที่เปิดเผยว่าผู้ชายผิวดำร้อยละ 90 ที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นฆาตกรข่มขืน ถูกพิพากษาว่ามีความผิด ในขณะที่มีเพียงร้อยละ 50 ของผู้ชายผิวขาว เท่านั้นที่ถูกพิพากษาในข้อกล่าวหาเดียวกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ Staples (1982) ที่ระบุว่าช่วงต้นทศวรรษที่ 1980 ไม่มีผู้ชายผิวขาวคนใดถูกตัดสินพิพากษาว่ามีความผิดในคดีข่มขืนผู้หญิงผิวดำ

Cut

Sc.8 ภายนอก-ภายใน /มหาวิทยาลัย /กลางวัน

สลับมาคุยกับนักวิจัย

ในช่วงนี้เราอยากให้นักวิจัยอธิบายเกี่ยวกับขั้นตอนหรือวิธีการวิจัยโดยใช้ “การอาศัยการเล่าเรื่องราวชีวิต (life story)” ที่เป็นวิธีการศึกษาหลักของงานวิจัยชิ้นนี้

นักวิจัย

วิธีวิจัยที่ใช้ คือ life story method

ที่เราจะเริ่มจากการสัมภาษณ์ และเอาตัวเราไปอยู่ในโลกของตัวอย่างที่เราศึกษา ในที่นี้คือเพื่อนของผม

เราสัมภาษณ์ ให้เขาเล่าไปถึงอดีต บรรยายอย่างละเอียด พูดคุย ทำกิจกรรมร่วมกัน

และถ่ายทอดออกมาเป็นงานเขียน

#เช็ตถ่าย

เราแทรกภาพนักวิจัยพูดคุยกับแมน (Extra)

เราเห็นทั้งคู่นั่งกินข้าวร่วมกัน แมนอธิบาย นักวิจัยฟังพร้อมจดข้อมูล

Cut

Act 3

Sc.9 ภายนอก-ภายใน /เมือง /กลางวัน

เราอยู่ที่ไหนสักแห่งในเมือง อาจเป็นห้างสรรพสินค้า ฟิตเนส ร้านอาหาร หรือที่ไหนสักแห่งที่มีคนจำนวนมากและหลากหลาย

เรานำเสนอภาพกว้าง เราเห็นผู้คนทั้งชายหญิง อ้วนผอม

เราจะไปในกลุ่มผู้คนเหล่านั้น(ภาพมุมแคบ) ผ่านกิจกรรมต่างๆที่พวกเขาดำเนินชีวิตประจำวัน

เราต้องการภาพหลากหลายกิจกรรมของคนทุกกลุ่มมาประกอบ Voice Over ด้านล่างนี้

Voice Over

จะเห็นได้ว่างานศึกษาที่สนใจร่างกายตามธรรมชาติทำให้เราได้เห็นผลลัพธ์ของร่างกายที่แตกต่าง นำมาสู่การพิจารณาปัญหาในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล แต่คำถามที่ยังไม่ได้รับการพิจารณาคือความหมายของร่างกายถูกประกอบสร้างอย่างไร ความหมายบนร่างกายนำไปสู่ชีวิตทางสังคมอย่างไร แง่มุมที่ขาดหายไปจึงถูกเติมเต็มด้วยงานศึกษาและแนวคิดทางสังคมวิทยาอีกสายหนึ่ง ที่แพร่หลายและมีจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ

งานศึกษานี้พิจารณาว่า ร่างกายเป็นสิ่งที่ถูกประกอบสร้างจากสังคม (socially constructed body) ร่างกายเป็นสิ่งที่ถูกคิดค้น สร้างสรรค์ และจำกัดโดยสังคม ความหมายของร่างกายเป็นผลิตผลทางสังคม อย่างไรก็ตามคำว่า “สังคม” ซึ่งถูกพิจารณาว่า เป็นต้นกำเนิดของร่างกายก็ถูกอธิบายและตีความออกไปอย่างหลากหลายเช่นกัน

Cut

Sc.10 ภายนอก-ภายใน /เมือง /กลางวัน

เรามาปิดท้ายที่นักวิจัย

พูดถึงประโยชน์ที่สังคมจะได้รับจากงานวิจัยชิ้นนี้

นักวิจัย

ถึงแม้ว่างานศึกษาครั้งนี้ จะเป็นแค่การศึกษาจากรูปร่าง เรือนร่างรูปแบบหนึ่งของคนอ้วน แต่สุดท้ายแล้วผลการศึกษานี้สามารถต่อยอดไปยัง เรือนร่างที่สังคมอาจจะมองว่าแตกต่าง

เช่นคนผิวดำ คนพิการ หรือกลุ่มคนอื่นๆ

มันอาจช่วยสร้างพลัง ช่วยผลักดันให้เขามีตัวตน มีที่ทาง

จัดวางตำแหน่งให้ตัวเองอยู่ในสังคมได้ ผ่านเงื่อนไขที่มี

เราแทรกภาพตามเนื้อหาที่นักวิจัยพูด

ภาพกว้าง ผู้คน

ภาพขอทานบนสะพานลอย ภาพคนพิการที่ร้องเพลงตามมุมต่างๆ

ภาพกลุ่มเพื่อน กลุ่มคนรู้จัก ที่มีคนหลากหลายประเภท เช่น ชาย หญิง อ้วน ผอม ผิวดำ ผิวขาว

และจบที่ภาพบรรยากาศสวยๆ (อาจเป็น Timelapse อะไรสักอย่าง)

Super ขึ้นคำว่า..

“ร่างและสังคมในเรื่องเล่าของคนเปลี่ยนร่าง”

Dip to black

จบ



บทสารคดี : Data ล่าโรค
โดย : กฤษณพล สนธิรักษ์

ขอให้มีความสุขกับการอ่านครับ

สารคดีตอนนี้ เราขอนำเสนอเป็น Animation 2D และ Motion Graphics ตลอดทั้งเรื่อง
ประกอบกับเสียงบรรยายเล่าเรื่อง และระยะเวลาจะกระชับขึ้นตามความเหมาะสม

Act 1

Sc.1 Animation 2D

ภาพเชื้อไวรัส Covid-19 กระจายไปทั่วโลก

เราขึ้น Super ตัวเลขจำนวนผู้ติดเชื้อโควิด

จากศูนย์ขยับขึ้นเป็น 5,xxx,xxx คน

เราขึ้นที่มุมภาพ.. *ยอดผู้ติดเชื้อวันที่ 22 พฤษภาคม 2563

ภาพหมอ พยาบาล และบุคลากรทางการแพทย์

ภาพประชาชนกักตัวอยู่บ้าน

Voice Over

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทวีความรุนแรงขึ้น

มียอดผู้ติดเชื้อกว่า 5,000,000 คน ทั่วโลก

ขณะที่บุคลากรทางการแพทย์ทำหน้าที่เป็นฮีโร่ผู้ช่วย

ต่อสู้กับโคโรนาไวรัส 2019 เพื่อชีวิตผู้ป่วย

และประชาชนส่วนใหญ่ยังคงใช้ชีวิตอยู่บ้านเพื่อความปลอดภัย

Cut

Sc.2 motion Graphics

เราแบ่งเป็นสามกลุ่มใหญ่ๆ

ภาครัฐ เราแทนด้วยกลุ่มคนสวมชุดสีเทา

ภาคเอกชน เราแทนด้วยกลุ่มคนสวมชุดสีฟ้า

บุคคลหลากหลายอาชีพ เราแทนด้วยกลุ่มคนสวมเสื้อหลากสี

ช่วงที่พูดถึงการระดมความคิด

อาจใช้เป็นก้อนเมฆ หรืออะไรสักอย่างที่พุดขึ้นมาจากหัวของคนทุกกลุ่มรวมกัน

ในนั้นมีภาพไอเดียต่างๆ แล้วค่อยขยายอีกที

เทคโนโลยี การเฝ้าระวัง การป้องกัน ฯลฯ

Voice Over

มีหลายหน่วยงาน ทั้งภาครัฐ เอกชน และบุคคลหลากหลายอาชีพ
ได้ร่วมกันระดมความคิด นำความรู้และข้อมูลที่มี
คิดค้นเครื่องมือและเทคโนโลยี ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน ติดตามบุคคลกลุ่มเสี่ยง
ทำให้เราทุกคนอยู่รอดปลอดภัยจากการแพร่ระบาดจนถึงทุกวันนี้

Cut

Sc.3 Animation 2D

อาจเป็นหน้าจอโทรศัพท์

ภายในนั้นเป็นข้อมูล Covid-19

(ภาพการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing))

(ภาพการแลกเปลี่ยนข้อมูล การแชร์ และเป็นภาพกระจายข้อมูลส่งต่อกัน)

Voice Over

ส่วนหนึ่งมาจากการแชร์ข้อมูล และชุดความรู้ต่างๆ
ซึ่งถูกสื่อสารแก่สาธารณะให้รับรู้ และตระหนักถึงมาตรการ
Social Distancing
ที่สำคัญคือเกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกัน
ดังนั้นข้อมูลจึงเป็นกุญแจสำคัญ ที่จะไขปริศนาในเรื่องที่อยากรู้ในยามวิกฤติ

Cut

Sc.4 Motion Graphics

ขึ้นตราสัญลักษณ์ สกสว.

และตัวการ์ตูนแทนนักวิชาการ นักวิจัย หลายนครรวมตัวกัน

Voice Over

สกสว. เป็นหน่วยงานหนึ่งที่เชิญผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ มาร่วมแลกเปลี่ยนแนวทางการแก้ไขทั้งระยะสั้นและระยะยาวอย่างต่อเนื่อง

Cut

Act 2

Sc.5 Animation 2D + Motion Graphics

ภาพกราฟ หรือตัวเลขผู้ติดเชื้อในไทยลดลง

ลักษณะภาพ Digital Tracing



50% ขึ้นเป็น Super

และช่วงประโยคสุดท้าย ที่พูดว่า..

การนำเทคโนโลยีมาช่วยในการสืบหาผู้ที่สัมผัสใกล้ชิดผู้ป่วยจึงเป็นสิ่งที่ต้องการอย่างมากในช่วงวิกฤติ
ใช้ภาพลักษณะนี้



Voice Over

ข้อมูลช่วยให้ประชาชนดูแลตนเองและป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19 ได้ดีขึ้น พบว่าการใช้ “Digital tracing” หรือ ระบบติดตามผู้มีความเสี่ยงติดเชื้อจากการสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วย ได้ผลดีว่าการเฝ้าระวังแบบธรรมดาถึง 50% ดังนั้นการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการสืบหาผู้ที่สัมผัสใกล้ชิดผู้ป่วยจึงเป็นสิ่งที่ต้องการอย่างมากในช่วงวิกฤติ

Cut

Sc.6 Motion Graphics

ภาพโทรศัพท์

ภายในหน้าจอ อาจเป็นภาพเข็มนาฬิกาหมุนไปเรื่อยๆ จนครบรอบ กลายเป็นหน้าต่างแอป อาจขึ้นหน้าต่างนั้นเป็นตัวอักษรว่า Digital Tracing และปิดด้วยภาพหลายๆคนถือโทรศัพท์ เหมือนกับว่าทุกคนใช้แอปตัวนี้

Voice Over

ทีมวิจัย สกสว. วิเคราะห์ว่าการพัฒนาแอปพลิเคชัน Digital Tracing น่าจะใช้ระยะเวลาไม่นาน แต่ประสิทธิภาพในการควบคุมการระบาดของโรคนั้น ขึ้นอยู่กับความร่วมมือที่เราคนไทยทุกคน

Cut

Sc.7 Animation 2D + Motion Graphics

ภาพกราฟจำนวนผู้ติดเชื้อรายใหม่ที่ลดลง (อาจมีตัวอักษรเขียนว่าประเทศไทย หรือรูปธงชาติ)

ภาพระยะห่างระหว่างตัวบุคคล มีคำว่า Social distancing ขึ้นกลาง

ระยะห่างเริ่มแคบลง คนสองคนใกล้กันมากขึ้น คำว่า Social Distancing หายไป

ภาพประเทศไทย มีเมฆฝนปกคลุม

ภาพตัวการ์ตูนไวรัสแพร่กระจาย

Voice Over

เนื่องจากจำนวนผู้ป่วยรายใหม่น้อยลงและบางวันเป็นศูนย์
ทำให้ประชาชนอาจหลงลืมการปฏิบัติตามหลัก Social distancing
ประกอบกับปัจจุบันประเทศไทยกำลังเข้าสู่ช่วงฤดูฝน
ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการแพร่กระจายโรค
อาจเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่ทำให้เกิดการระบาดโควิด-19 ระลอก 2 ของประเทศไทย

Cut

Act 3

Sc.8 Motion Graphics

ภาพนาฬิกา เข็มนาฬิกาทวนกลับ

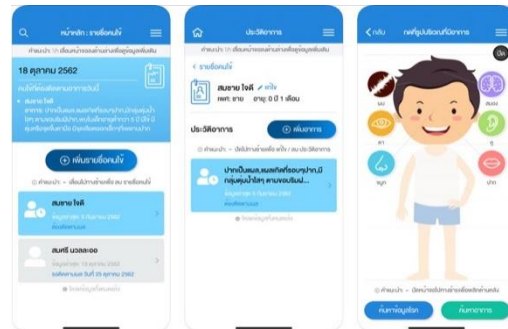
ภาพคนถือโทรศัพท์ และมีเอฟเฟกต์ออกมามากมาย (เกี่ยวกับโควิด-19)

Voice Over

ย้อนกลับไปช่วงแรกที่มีการแพร่ระบาด ทั้งภาคเอกชนหรือประชาชนต่างออกมาช่วยเหลือกัน โดยการ
พัฒนาแอปพลิเคชันและเว็บไซต์ต่างๆมากมาย ไม่ว่าจะเป็น

ในส่วนของแอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์ เราสามารถนำไอคอน หรือหน้าต่างเอฟเฟกต์ขึ้นมาแทรกได้เลย

แอปพลิเคชัน “ไกล้มือหมอ”



Voice Over

แอปพลิเคชัน “ไกล้มือหมอ”

เป็นการย่อตำราแพทย์ฉบับเข้าใจง่ายที่สามารถเช็คอาการ Covid-19 ด้วยตัวเอง
และ เป็นตัวช่วย อสม. คัดกรองโรคเบื้องต้นกว่าพันโรค

แอปพลิเคชัน “AOT Airports”



Voice Over

“AOT Airports”

แอปพลิเคชันที่เก็บข้อมูลนักท่องเที่ยวต่างชาติทุกประเทศทุกสนามบิน และคนไทยที่มาจากประเทศกลุ่มเสี่ยง เพื่อสะดวกในการติดตามตัวหากมีการตรวจพบว่ามีความเสี่ยงในการติดเชื้อ

เว็บไซต์ และแอปพลิเคชัน “สบายดีบอท (@sabaideebot)”



Voice Over

เว็บไซต์ “สบายดีบอท”

เปิดให้ประชาชนเฝ้าระวังเรื่องไวรัส Covid-19

ผ่านทางแชทบอทของแอปพลิเคชัน Line เพียงแอด @sabaideebot

แอปพลิเคชัน “หมอชนะ”



Voice Over

กระทั่งล่าสุดมีการเปิดตัวแอปพลิเคชัน ‘หมอชนะ’

เพื่อช่วยประเมินการเปิดเมือง และรองรับสภาวะ ‘living with covid-19’

Cut

Sc.9 Motion Graphic

เรานำเสนอภาพ motion graphics ประกอบเนื้อหาด้านล่างนี้

Voice Over

แม้เชื้อไวรัสโควิด-19 จะยังไม่มีวัคซีนป้องกัน

แต่เราก็ไม่สามารถปิดเมืองต่อไปโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบด้านอื่น

ดังนั้นทางออกที่น่าสนใจคือการอยู่ร่วมกับไวรัสโดยมีเครื่องมือที่พร้อมจะสร้างความแข็งแกร่งให้กับสังคม ที่

สำคัญเราสามารถใช้อุปพลิเคชันเป็นอาวุธทางปัญญาไว้ล่าโควิดอีกทางหนึ่ง

Cut

จบ

บทสารคดี : ผู้หญิงกับพื้นที่ใหม่ในสนามฟุตบอล
โดย : กฤษณพล สนธิรักษ์

ขอให้มีความสุขกับการอ่านครับ

Act 1

Sc.1 ภายนอก-ภายใน /มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ /กลางวัน

เราอยู่กับนักวิจัย คุณปลายฟ้า นามไพร โครงการผู้หญิงกับพื้นที่ใหม่ในสนามฟุตบอลไทย
พูดคุยเรื่องการเติบโตของวงการฟุตบอลไทยในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ส่งผลเป็นวงกว้าง
มีการเกิดสโมสร เมืองรองเป็นที่สนใจมากขึ้น ผู้คนเข้ามา รวมถึงผู้หญิง

ช่วงนี้เรานำเสนอภาพสโมสรฟุตบอลที่นักวิจัยพูดถึง การแข่งขัน และกองเชียร์
ตัดสลับกับนักวิจัย โดยทิ้งท้ายตรงจุดที่นักวิจัยพูดถึงกลุ่มคนที่สนใจ ใช้เป็นภาพที่นักวิจัยกำลังพูด
(พยายามเลี่ยงภาพผู้หญิง เพื่อที่จะ ไปเน้นเรื่องราวของผู้หญิงในฉากถัดไป)

Dip to black

Sc.2

Super ขึ้นชื่อโครงการวิจัย

ผู้หญิงกับพื้นที่ใหม่ในสนามฟุตบอลไทย :
กรณีศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มพริตตี้สาวสโมสรและกลุ่มแฟนบอลหญิง

Fade in

ตัวหนังสือจางลง เราเริ่มได้ยินเสียงกองเชียร์ฟุตบอล
ภาพกองเชียร์และนักฟุตบอลกำลังแข่งขัน ตัดสลับรวมกัน
นำเสนอเป็นช่วงระยะเวลาสั้นๆ กลอบไปกับเสียงเพลง

Cut

Sc.3 ภายนอก-ภายใน /มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ /กลางวัน

เรากลับมาอยู่กับนักวิจัย พุดคุยถึงความสนใจ และมุมมองของคนอื่นที่มีต่อผู้หญิงในสนามฟุตบอล

เราแทรกภาพแฟนบอลที่เป็นผู้หญิงเข้ามาในฉากนี้

ตัดสลับกับภาพนักวิจัย

Cut

Act.2

Sc.4

เรานำเสนอภาพประวัติศาสตร์ฟุตบอล

ภาพการเล่นฟุตบอลของนักกีฬา เป็นภาพในอดีต

Voice Over (เสียงผู้ชาย)

ประวัติศาสตร์ที่ยาวนานของกีฬาที่เป็นที่นิยมที่สุดในโลก
ฟุตบอลมีรากกำเนิดที่ซับซ้อนและยาวนานมาก ซึ่งเจาะลึกลงสืบย้อนไปหลายศตวรรษ

ในช่วงกลาง เรานำเสนอภาพการเล่นฟุตบอลของกลุ่มเด็ก วัยรุ่น หลากหลายเชื้อชาติ

ภาพมุมแคบการเลี้ยงบอล เตะเข้าประตู รอยยิ้ม ความสนุกสนาน

Voice Over (เสียงผู้ชาย)

ศิลปะการควบคุมบอลด้วยเท้า เล่นสนุกกับการเตะลูกบอลลูกกลมๆถือเป็นกีฬาที่มีคนสนใจและเข้าชมสูง
ที่สุด จนก่อให้เกิดทีมและการแข่งขันมากมายทั่วโลก

ช่วงท้าย เรานำภาพไปที่แฟนบอลทั้งชายหญิง พรืดดี

ภาพกิจกรรมต่างๆของแฟนบอล นำเสนอภาพที่มีชายและหญิงอยู่ด้วยกันเป็นส่วนมาก

Voice Over (เสียงผู้ชาย)

มีผู้ที่ชื่นชอบประจำสนามหรือที่เรียกว่า “แฟนบอล”
มากอยเชียร์คอยให้กำลังใจทีมที่ชอบอย่างไม่ขาดสาย
แต่ใครจะรู้ว่าทุกครั้งที่มีการเดินเข้าสนามของแฟนๆ
กลับมีเรื่องราวของ “การคุกคามทางเพศ” แฝงอยู่โดยไม่รู้ตัว

Sc.5 Motion Graphics

ภาพ Motion Graphics ประกอบ Voice Over ด้านล่างนี้

Voice Over (เสียงผู้ชาย)

‘Sexual harassment’ หรือ ‘การคุกคามทางเพศ’
เป็นการคุกคามทั้งทางคำพูด สายตา การแตะเนื้อต้องตัว
รวมถึงการส่งข้อความที่ไม่เหมาะสมเกี่ยวกับเรื่องเพศ
โดยที่อีกฝ่ายไม่รู้สึกริษียินยอมพร้อมใจด้วย
เช่น “งานผิวดำละเลยนะครับ มาแก้งานที่ห้องพี่ไหม”

Cut

Sc.6 ภายนอก-ภายใน /มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ /กลางวัน

เรากลับมาอยู่กับนักวิจัย

นักวิจัยพูดถึงเรื่องบทบาทของผู้หญิงในสนามฟุตบอล

การเป็นพลเมืองชั้นสอง และถูกคุกคามทางเพศ

เราแทรกภาพบรรยากาศแฟนบอลไทย

กลุ่มพริตตี้ และการเชียร์ในสนาม

เมื่อนักวิจัยพูดจบ เราแทรกภาพอะไรสักอย่างสักสองสาม컷เพื่อเบรกอารมณ์คนดู

อาจเป็นภาพ Timelapse รถขับผ่านไปมา เหมง พระอาทิตย์ หรืออื่นๆ ที่ถูกถ่ายผ่านสนามฟุตบอล

Cut

Act.3

Sc.7

เรานำเสนอภาพประกอบเสียงบรรยายด้านล่างนี้

ภาพเมือง ผู้คน เรานำเสนอภาพที่เห็นกลุ่มคน ทั้งหญิงและชาย

ภาพมุมแคบผู้หญิงและผู้ชาย บริบทคนเหล่านั้นในเมือง

และปิดท้ายด้วยภาพสนามฟุตบอล(ที่ไหนก็ได้) เพื่อเข้าเนื้อหาประเด็นถัดไป

Voice Over (เสียงผู้ชาย)

การศึกษาผู้หญิงในวัฒนธรรมย่อมต้องปรับกรอบความคิด
ผู้หญิงอาจเป็นชายขอบของวัฒนธรรมซึ่งเป็นสิ่งไม่อาจปฏิเสธได้
และจุดสำคัญของการสะท้อนอำนาจความเป็นชาย
เช่นเดียวกับพื้นที่สนามฟุตบอลไทย

ภาพบรรยากาศการเดินเข้าสนามของแฟนบอล

ภาพมุมแคบเราเห็นแฟนบอลหญิงเชียร์กีฬาในสนามฟุตบอล

Voice Over (เสียงผู้ชาย)

เมื่อผู้ชายเดินเข้าสนามฟุตบอลจะเป็นความ “ปกติ”
ขณะที่ผู้หญิงอยู่ในสนามจะกลายเป็นความ “ไม่ปกติ” กลายเป็นสีสัน หรือความเข้าใจแบบใหม่

ภาพพริตตี้สโมสร

ภาพสาวๆที่แต่งตัวไม่เรียบร้อย สวมเสื้อฟุตบอลผูกเอวให้ลอยขึ้น สวมกางเกงขาสั้น ทำทางสนุกสนานกับ
บรรยากาศ

บรรยากาศภายในสนาม

ภาพกว้างภายนอกสนาม

ภาพกว้างเมือง

Voice Over (เสียงผู้ชาย)

ผู้หญิงกลายเป็นผู้ถูกตั้งคำถามต่อการแสดงออก
ถูกกำกับไว้ด้วยกรอบทางสังคม
สนามฟุตบอลกลายเป็นพื้นที่จำลองของสังคมขนาดใหญ่
สะท้อนระเบียบที่สังคมมีอยู่และกำหนดไว้

Cut

Sc.8 ภายนอก-ภายใน /มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ /กลางวัน

เราอยู่กับนักวิจัย สรุปลงโครงการ และพูดคุยถึงเรื่องสนามฟุตบอลที่เปรียบเสมือนภาพจำลองของสังคมที่มีต่อผู้หญิง หรือระบบชายเป็นใหญ่

Cut

Sc.9

ภาพกว้างสักสองสามภาพ

เป็นภาพบรรยากาศที่สวยงามสำหรับปิดท้ายเรื่อง

Super ขึ้นคำว่า

โครงการวิจัยที่แสดงให้เห็นความไม่เท่าเทียมทางเพศ
ผ่านพื้นที่สนามฟุตบอล พื้นที่จำลองของสังคมที่สะท้อนมุมมองของผู้หญิง

Cut

จบ



บทสารคดี : โครงการการศึกษาเรื่องการบริโภคละครโทรทัศน์ไทย
ในกลุ่มประเทศอาเซียน ศึกษากรณีในประเทศพม่า กัมพูชา และเวียดนาม
และโครงการศึกษานโยบาย Soft Power ต่ออาเซียนของญี่ปุ่น จีน และเกาหลีใต้
นัยและบทเรียนสำหรับประเทศไทย
โดย : กฤษณพล สนธิรักษ์

Act 1

Sc.1 ภายใน / โรงแรม / กลางวัน

เราอยู่กับรองศาสตราจารย์ ดร.กิตติ ประเสริฐสุข ผู้ประสานงานชุดโครงการ “จับตาอาเซียน”
พูดถึงมุมมองเรื่องของ Pop Culture กับค่านิยมของผู้บริโภค

Dip to black

Sc.2 ภายนอก / เมือง / กลางวัน

ภาพดำ

Title ขึ้นที่นี้

โครงการการศึกษาเรื่องการบริโภคละครโทรทัศน์ไทยในกลุ่มประเทศอาเซียน : ศึกษากรณีในประเทศพม่า
กัมพูชา และเวียดนาม
และโครงการศึกษานโยบาย Soft Power ต่ออาเซียนของญี่ปุ่น จีน และเกาหลีใต้ : นัยและบทเรียนสำหรับ
ประเทศไทย

Fade in

เราเปิดด้วยภาพบรรยากาศเมืองและผู้คนเป็น Time lapse

Time lapse ผู้คนเดินผ่านไปมา มุมกว้าง มุมแคบ หลายๆมุม ประกอบ Voice Over ด้านล่าง

Super ขึ้นกลางจอระหว่าง ภาพผู้คนที่เดินผ่านไปผ่านมาอย่างรวดเร็วว่า.. “Soft Power”

Voice Over

Soft Power คือ แนวคิดที่พัฒนาโดยโจเซฟ เนย์ (Joseph Nye) จากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ซึ่งมีความสามารถในการดึงดูดและสร้างการมีส่วนร่วมมากกว่าการบังคับหรือให้เงิน ในปัจจุบันใช้การเปลี่ยนแปลงและสร้างอิทธิพลต่อความคิดของสังคม และประชาชนในประเทศอื่น โดยอาศัยทรัพยากรพื้นฐาน 3 ประการ ได้แก่ วัฒนธรรม ,ค่านิยมทางการเมือง และนโยบายต่างประเทศ

Cut

Sc.3 ภายใน /โรงแรม /กลางวัน #ถ่ายแล้ว

เรากลับมาอยู่กับรองศาสตราจารย์ ดร.กิตติ ประเสริฐสุข ผู้ประสานงานชุดโครงการ “จับตาอาเซียน”
Soft Power กับโอกาสที่จะเผยแพร่วัฒนธรรมของไทย

Cut

Sc.4 ภายนอก-ภายใน /ที่ไหนสักแห่ง /กลางวัน

สยาม หรือที่ไหนสักแห่ง ที่ที่เป็นศูนย์รวมของผู้คน มีร้านขายเสื้อผ้า และร้านอาหารมากมาย
เราอยู่ที่หน้าร้านอาหารญี่ปุ่น ร้านอาหารเกาหลี
เราถ่ายภาพบรรยากาศภายนอกร้าน เมนูอาหาร และผู้คน que เข้าไปในร้าน

ลานกว้างตามห้าง หรือสวนสาธารณะ
ภาพกลุ่มเด็กวัยรุ่นที่กำลังซ้อม Cover ทำเดินเพลงเกาหลี

Voice Over

ญี่ปุ่นและเกาหลีได้ เป็นสองประเทศที่เป็นตัวอย่างสำคัญ
ในช่วงที่ผ่านมาสินค้าทางวัฒนธรรมที่มากับกระแส K-Wave หรือ J-Pop ได้เข้ามามีอิทธิพลใน
ชีวิตประจำวันอย่างมาก
วัฒนธรรมที่ถูกถ่ายทอดผ่านละคร ซีรีส์ หรือแม้แต่อนิเมะ ได้สร้างค่านิยมใหม่ให้กับคนไทย

Cut

Sc.5 ภายใน /โรงแรม /กลางวัน

อยู่กับรองศาสตราจารย์ ดร.กิตติ ประเสริฐสุข ผู้ประสานงานชุดโครงการ “จับตาอาเซียน”

พูดถึง Pop Culture ของญี่ปุ่น และเกาหลี ที่มีอิทธิพลต่อประเทศอื่นๆ

รวมถึงการศึกษาเพื่อนำมาปรับใช้กับละครไทย เพื่อเผยแพร่ละครไทยสู่ตลาดอาเซียนในอนาคต

เราแทรกภาพตามเนื้อหาที่อาจารย์เล่า

วัฒนธรรมญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และจีนที่เข้ามาในไทย

ภาพร้านอาหาร ภาพอาหารญี่ปุ่น เกาหลี และจีน

ภาพสไลด์การแต่งตัวของกลุ่มคนในบ้านเรา เาะไปเสื้อผ้า ทรงผมของผู้คน ที่แต่งตามแบบประเทศต่างๆ

Cut

Act2

Sc.6 ภายนอก /ประเทศลาว /กลางวัน

ภาพกว้าง บรรยากาศภายนอก มุมต่างๆ ของเมือง

เน้นความสวยงาม อาจมี Time lapse ในมุมต่างๆ ประปรันกันไป

Super ขึ้นชื่อเมือง.. สะหวันนะเขต สปป.ลาว (ถ้าสามารถใส่ภาษาลาวได้จะดีมาก)

Voice Over

“ไทยเองมีสินค้าส่งออกบันเทิงและนักแสดงไทยเป็นที่นิยมในหลายประเทศอยู่ไม่น้อย โดยเฉพาะในประเทศเพื่อนบ้าน จนได้รับการขนานนามว่าเป็น “Thai Wind”

ช่วงนี้ละครไทย กำลังได้รับความนิยมในประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงอย่างลาว กัมพูชา และพม่า มาเป็นระยะเวลานาน และมีแนวโน้มจะได้รับความนิยมมากขึ้น จึงควรมีการศึกษาวิเคราะห์และกำหนด ยุทธศาสตร์การพัฒนาวัฒนธรรมสมัยนิยมสู่ Soft Power อย่างต่อเนื่อง

Cut

Sc.7 ภายใน /โรงแรม /กลางวัน

เราเปิดตัว ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัมพร จิรัฐติกร นักวิจัย ในฉากนี้
ความสนใจของประเทศเพื่อนบ้านที่มีต่อละครไทย

ภาพประกอบเนื้อหาในฉากนี้ เรานำเสนอภาพวันที่ประชุม
ติดภาพสไลด์ ภาพจนบันทึก ที่เกี่ยวข้อง หรือมีการพูดถึงประเทศต่างๆ

Cut

Sc.8 ภายนอก /ประเทศลาว /กลางวัน

ท้องฟ้า ถนน บ้าน ดึก อาหาร และผู้คน

Super ขึ้นชื่อสถานที่.. เวียดนาม (จริงๆ แล้วเราถ่ายที่ประเทศลาว แต่เป็นพื้นที่หรือบริเวณที่คนเวียดนาม
อาศัยอยู่)

ข้างต้นเป็นช่วงพักเบรก เรานำเสนอภาพบรรยากาศเหล่านี้เพื่อให้ผู้ชมรู้สึกผ่อนคลาย และไม่หนักเรื่อง
เนื้อหาจนเกินไป

อาจนำเสนอเพียงไม่กี่สิบวินาที และเรานำคนดูมาอยู่กับ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัมพร จิรัฐติกร นักวิจัย
พูดถึงการดูละครไทยของกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน
ภาพประกอบใช้เป็น..

ภาพบรรยากาศภายในร้านอาหารเล็กๆ ริมหาด(ประเทศลาว) เป็นร้านของคนเวียดนาม ภายในร้านเปิดละคร
ไทย และมีผู้คนชาวเวียดนามเข้ามาดูละครไทยกันเป็นจำนวนมาก อาจมีการเก็บภาพบรรยากาศหลายๆมุม

Cut

Act 3

Sc.9 ภายใน /โรงแรม /กลางวัน

ปิดท้ายกับ รองศาสตราจารย์ ดร.กิตติ ประเสริฐสุข ผู้ประสานงานชุดโครงการ “จับตาอาเซียน”
สรุปปิดท้าย

Cut

Sc.10 ภายนอก-ภายใน /ที่ไหนสักแห่ง /กลางวัน

ภาพกว้าง สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ อาจนำเสนอเป็นพื้นที่ในกรุงเทพฯ เพื่อสะดวกต่อการถ่ายทำ

ภาพวัด ร้านอาหารไทยตามถนนข้าวสาร โรงยิมมวย

เรานำเสนอภาพ ผ่านบรรยากาศท่ามกลางนักท่องเที่ยวต่างชาติ

Voice Over

โครงการวิจัยนี้แสดงตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมในด้าน Soft Power ของไทย ผ่านละครโทรทัศน์ไทยที่ได้รับความนิยมในประเทศเพื่อนบ้านซึ่งถือเป็นทรัพยากรที่มีศักยภาพ ในการเสริมสร้างเสน่ห์ของไทยต่อประชาชนในประเทศเพื่อนบ้าน

โดยวัฒนธรรมของไทย ไม่ว่าจะเป็นละคร ภาพยนตร์ อาหารไทย มวยไทย เริ่มได้รับความนิยมจากชาติต่างๆ มากขึ้น

Dip to black

จบ



บทสารคดี : การพัฒนาระบบบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์วินลาด -
พร้าว 101 บริการ

โดย : กฤษณพล สนธิรักษ์

Act 1

Sc.1 ภายใน /กลุ่มออมทรัพย์ /กลางวัน

เราอยู่กับอาจารย์ประสาท ผู้ทรงวุฒิ โครงการวิจัยวินลาดพร้าว 101

พูดคุยเรื่องการเปลี่ยนแปลงเมือง นำมาสู่การเปลี่ยนแปลงของกลุ่มคนจนในเมือง

ภาพเมืองขนาดใหญ่ (นอกเหนือจากลาดพร้าว 101)

ภาพผู้คน คนจน คนด้อยโอกาสที่รัฐเข้าไม่ถึง

ภาพสถานีรถไฟฟ้า ร้านอาหาร ร้านกาแฟ การพัฒนาและความเจริญของเมือง

Dip to black

ภาพดำ

ไต่เตลขึ้นที่นี่..

โครงวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์วินลาดพร้าว
101 บริการ โดยนายเฉลิม ชั่งทองมะดัน และคณะทีมวิจัย

Sc.2 ภายนอก-ภายใน /บ้าน /กลางวัน

เช้ามีด บรรยายภาศรอบนอก

บ้านพี่เฉลิม (ประธานกลุ่มออมทรัพย์วินลาดพร้าว 101 /วิสาหกิจชุมชนลาดพร้าว 101)

เรานำเสนอวิถีชีวิตของพี่เฉลิม

ตื่นนอน อาบน้ำแต่งตัว ดูข่าวยามเช้า สวมเสื้อวิน (จังหวะที่สวน เราอยากให้เห็นป้ายเขตการทำงานด้านหลัง
เสื้อ)

สตาร์ทมอเตอร์ไซค์ออกไปทำงาน

เราดีใจภาพ และนำเสนอให้ออกมาเป็นเรื่องราว

Cut

Sc.3 ภายนอก /ลาดพร้าว 101 /กลางวัน

ท้องถนน บรรยากาศภายในซอย ช่วงเวลาถัดจาก Sc.1

เราเห็นกลุ่มวินมอเตอร์ไซด์ และผู้คนที่มาใช้บริการ

บางส่วนเรานำเสนอการใช้ชีวิต ภาพที่ๆวินกินข้าวเช้า นั่งคุยเล่นพูดคุย รับค่าจ้างจากผู้โดยสาร

Voice Over

ปัญหาสำคัญของอาชีพผู้ขับจักรยานยนต์รับจ้าง

คือไม่ได้รับการยอมรับและให้ความสำคัญจากสังคม รวมถึงหน่วยงานภาครัฐเท่าที่ควร

ถูกเอารัดเอาเปรียบจากอำนาจเงินก้อนในระบบ ขาดสิทธิและสวัสดิการที่เหมาะสมในการประกอบอาชีพ

อีกทั้งยังขาดช่องทางในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในระบบ

Cut

Sc.4 ภายใน /กลุ่มออมทรัพย์ /กลางวัน

เราอยู่กับพี่เฉลิม ประธานกลุ่มออมทรัพย์

พูดคุยถึงปัญหานี้ในระบบ และที่มาของกลุ่มออมทรัพย์วันลาดพร้าว 101

แทรกภาพตามเนื้อหาที่พี่เฉลิมเล่า

อาจใช้ภาพนอกห้องประชุมในวันที่ถ่ายประกอบ เป็นภาพที่ๆวินดูเอกสาร ฝากเงิน ป้ายกลุ่มต่างๆ

ภาพธนาคารออมสิน (ภาพภายนอก และผู้คนที่เดินเข้าออก)

ถ้าเป็นไปได้ ต้องการภาพโปสเตอร์ที่แปะตามเสาไฟฟ้าเกี่ยวกับเงินด่วน จำนำรถบ้าน (แทนการพูดถึงนี้นอกกรอบ)

Cut

Act 2

Sc.5 ภายนอก /ลาดพร้าว 101 /กลางวัน

ภาพบรรยากาศโดยรอบ

ผู้วินมอเตอร์ไซด์ลาดพร้าว 101 (ผู้อื่นๆ)

Voice Over

ปัจจุบันวินลาดพร้าว 101 มีทั้งหมด 364 คน
เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ 170 คน มีสมาชิกนอกวินราว 10 คน
ซึ่งจะรับคนที่รู้จักและไว้วางใจได้เท่านั้น สมาชิกต้องออมเงินขั้นต่ำ 100 บาทต่อเดือน
กู้เงินได้ดอกเบี้ยร้อยละ 15 ต่อปี โดยต้องเป็นสมาชิกครบ 6 เดือน
หรือมีเงินออมครบ 6,000 บาทขึ้นไปเท่านั้นถึงจะสามารถกู้เงินได้
วงเงินกู้ไม่เกินจำนวนเงินที่ออมไว้ หรือมากกว่าได้เล็กน้อย

Cut

Sc.6 ภายใน /กลุ่มออมทรัพย์ /กลางวัน

เราอยู่กับสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์

พูดคุยเปรียบเทียบระหว่างคนที่อยู่ในกลุ่มออมทรัพย์และไม่อยู่นั้นแตกต่างกันอย่างไร

ภาพที่วินรับส่งผู้โดยสาร

ภาพวินที่วินมอเตอร์ไซค์เอาเงินมาฝาก (อาจเข้าไปที่กลุ่มออมทรัพย์ และให้เขาเปิดสมุดบัญชี รายการ
ต่างๆให้เราถ่าย)

Cut

Sc.7 Motion Graphic

เรานำเสนอภาพ motion graphic ประกอบ Voice Over ด้านล่างนี้

Voice Over

สำหรับกำไรที่ได้ในแต่ละปี

แบ่งเป็นค่าตอบแทนคนทำงาน 25% เข้ากองทุน 25% เงินปันผลสมาชิก 40% และสวัสดิการสมาชิก
10% โดยสมาชิกทุกคนจะได้รับสิทธิสวัสดิการตั้งแต่แรกเข้า ได้แก่ หากเกิดอุบัติเหตุทำงานไม่ได้จะได้
เงินชดเชยวันละ 500 บาทตามใบรับรองแพทย์
รวมถึงงานบวช 2,000 บาท เงินทำขวัญเด็กแรกเกิด 2,000 บาท
เงินค่าฌาปนกิจวิน จากกลุ่มออมทรัพย์ 10,000 บาท และเก็บจากกลุ่มวินคนละ 100 บาท รวมกว่า
40,000 บาท

Cut

Sc.8 ภายนอก-ภายใน /ร้านวิสาหกิจชุมชน /กลางวัน

เราอยู่ที่วิสาหกิจชุมชนลาดพร้าว 101

เรานำเสนอภาพทั้งภายนอกและภายในของร้านค้า

เราอาจเห็นสมาชิกในกลุ่ม(วิน) แวะเวียนมาซื้อของที่ร้านค้าด้วยเช่นกัน

Voice Over

ยังมีการจัดตั้ง ร้านค้าวิสาหกิจชุมชนวินลาดพร้าว 101 ขึ้นเมื่อปีที่ผ่านมา เพื่อขายสินค้าอุปโภคบริโภค รวมถึงอุปกรณ์สำหรับมอเตอร์ไซค์ อาทิ ยางมอเตอร์ไซค์ น้ำมันเครื่อง ฯลฯ โดยสมาชิกสามารถเครดิตได้ และกำไรคืนเป็นเงินปันผล

Cut

Act 3

Sc.9 ภายใน /กลุ่มออมทรัพย์ /กลางวัน

เรากลับมาอยู่กับพี่เฉลิม ประธานกลุ่มออมทรัพย์

เราพูดคุยถึงที่มาของโครงการวิจัย เพื่อเป็นแบบอย่างให้กับกลุ่มอื่นๆ

แทรกภาพงานประชุมที่มีผู้ทรงวุฒิแนะนำเพื่อนสมาชิกในกลุ่มวิน และอื่นๆ

Cut

Sc.10 ภายใน /กลุ่มออมทรัพย์ /กลางวัน

เราอยู่กับอาจารย์ประสาท ผู้ทรงวุฒิ โครงการวิจัยวินลาดพร้าว 101

พูดถึงมุมมองในอนาคตต่องานวิจัยชิ้นนี้

ภาพกลุ่มวิน

ภาพเมือง

ภาพบรรยากาศภายในซอยลาดพร้าว 101 และชุมชน

Cut

Sc.11 ภายนอก /เมือง /กลางวัน

ภาพบรรยากาศเมือง

วิถีชีวิตชุมชน (ไม่จำเป็นต้องเป็นกลุ่มวินมอเตอร์ไซด์)

Super **ขึ้นคำว่า..**

“จากการแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบของกลุ่มวินมอเตอร์ไซด์ลาดพร้าว 101
ผู้การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ และ โครงการวิจัย”

“พัฒนาศักยภาพ และสร้างแบบแผนให้กับกลุ่มชายขอบ
เพื่อวางรากฐาน โครงสร้างที่ดี และเป็นตัวอย่างให้กับกลุ่มคนจนอื่นๆในอนาคต”

Dip to black

*****จบ*****



บทสารคดี : อนาคตปลาทูไทย
โดย : กฤษณพล สนธิรักษ์

Act 1

Sc.1 ภายนอก-ภายใน /มหาวิทยาลัย /กลางวัน

เราอยู่กับนักวิจัย ผศ.ดร. เมธี แก้วเนิน หัวหน้าโครงการวิจัยการศึกษาสถานภาพของทรัพยากรปลาทูที่มีความสัมพันธ์ กับสภาพแวดล้อมบริเวณพื้นผิวดทะเลในบริเวณอ่าวไทย

เราพูดคุยถึงปัญหาปลาทูไทยมีปริมาณและขนาดลดลง
เพื่อเปิดประเด็นเรื่องราวทั้งหมด
เราแทรกภาพตามเนื้อหาที่นักวิจัยพูด

Cut

Sc.2

ภาพกว้าง ท้องทะเล
เราเห็นเรือประมงจำนวนมาก
ภาพปลาทูสด และปลาทูแปรรูปต่างๆ
ภาพชาวประมง และปลาทูบนเรือที่ถูกจับขึ้นมาจากอวน หรือวิธีอื่นๆ

Voice Over

ปลาทูเป็นทรัพยากรสัตว์น้ำที่สำคัญของทะเลไทย
เป็นสัตว์น้ำที่เป็นที่นิยมของผู้บริโภคทั้งในรูปของปลาทูสด
และปลาทูที่มีการแปรรูป เช่น ปลาทูแห้ง ปลาทูเค็ม เป็นต้น
จึงเป็นสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่สร้างรายได้ให้แก่ชาวประมง และผู้เกี่ยวข้องจำนวนมาก

Cut

ภาพกว้างอะไรสักอย่าง
ไต่เตลขึ้นที่นี่

โครงการวิจัยการศึกษาสถานภาพของทรัพยากรปลาทูที่มีความสัมพันธ์ กับสภาพแวดล้อมบริเวณพื้นผิว
ทะเลในบริเวณอ่าวไทย

Sc.3 Motion Graphics

เรานำเสนอภาพ motion graphics ประกอบเนื้อหาด้านล่างนี้

Voice Over

ปัจจุบันปลาทูในตลาดมีปริมาณและขนาดเล็กลง
เนื่องจากการจับปลาทูมากเกินไป และปลาทูถูกจับตั้งแต่ยังไม่เจริญเติบโตเต็มที่
รวมถึงเครื่องมือบางชนิดที่ทำให้จำนวนประชากรปลาทูลดลงอย่างเห็นได้ชัด เช่น
อวนล้อมจับ มักจับได้ลูกปลาทูขนาดเล็ก โดยเฉพาะ อวนล้อมปั่นไฟ จะจับลูกปลาที่มีขนาดเล็กมาก
ปลาทูไม่สามารถเจริญเติบโตเป็นตัวเต็มวัยได้ก่อนถูกจับ
ส่งผลต่อความอุดมสมบูรณ์ของปลาทูในภาพรวม
ดังนั้นเพื่อเป็นการหาข้อมูลและข้อเสนอแนะ
จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการหาข้อมูลแหล่งที่อยู่อาศัยที่เป็นปัจจุบัน
จึงเป็นจุดเริ่มต้นโครงการวิจัย
การศึกษาสถานภาพของทรัพยากรปลาทูที่มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมบริเวณพื้นผิวทะเลในบริเวณ
อ่าวไทย

Cut

Act 2

Sc.4 ภายนอก-ภายใน /มหาวิทยาลัย /กลางวัน

เรากลับมาอยู่กับนักวิจัย ผศ.ดร. เมธี แก้วเนิน

พูดคุยถึงขั้นตอน และกระบวนการวิจัย

เราแทรกภาพตามเนื้อหาที่นักวิจัยพูด

Cut

Sc.5 Motion Graphics

เรานำเสนอภาพ motion graphics ประกอบเนื้อหาด้านล่างนี้

Voice Over

ข้อมูลสถิติปริมาณผลจับปลาทั้งหมด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 – 2553
มีปริมาณจับได้เฉลี่ย 19,747 – 136,245 ตัน
ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 – 2553 ผลจับปลาทั้งหมดมีปริมาณลดลง
อาจเกิดจากการจับมากเกินไป
โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2549 – 2551 มีปริมาณลดลงทั้งฝั่งอ่าวไทยและอันดามัน
ความอุดมสมบูรณ์ลดลงประมาณร้อยละ 10-20
แม้ว่ากรมประมงจะมีนโยบายและมาตรการปิดอ่าว
แต่ปัญหาการลดลงของผลจับ และการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรปลาทูยังคงปรากฏอยู่

Cut

Sc.6

ภาพกว้าง ท้องทะเล

ภาพชาวประมง และปลาทู

เรานำเสนอภาพเหล่านี้เพื่อเบรกคนดู

Cut

Sc.7 Motion Graphics

เรานำเสนอภาพ motion graphics ประกอบเนื้อหาด้านล่างนี้

Voice Over

เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรปลาทูต่อสภาพแวดล้อม
โดยเฉพาะด้านอาหาร อุดมภูมิน้ำ ซึ่งมีผลต่อการเคลื่อนตัวของประชากรปลาทู
พื้นที่วางไข่ และแหล่งเลี้ยงลูกปลาทูวัยอ่อน
ส่งผลให้เกิดการแปรปรวนของฤดูกาลและสภาวะแวดล้อมในที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ

Cut

Act 3

Sc.8 ภายนอก-ภายใน /มหาวิทยาลัย /กลางวัน

เรากลับมาอยู่กับนักวิจัย ผศ.ดร. เมธี แก้วเนิน

ปิดท้ายด้วยการพูดคุยถึงผลการวิจัย และข้อเสนอแนะแก่องค์กรหรือผู้เกี่ยวข้องต่างๆ

เราแทรกภาพตามเนื้อหาที่นักวิจัยพูด

Cut

Sc.9

ภาพริมทะเล

เราเห็นเรือและชาวประมง

กรมประมง สมาคมประมง พ่อค้าแม่ค้าอาหารทะเลตามตลาด

เราเห็นปลาทูสด ปลาทูนิ่งตามแผงขาย

ภาพปลาทูได้นำ ภาพใต้ทะเลทุกอย่างดูอุดมสมบูรณ์

ภาพกว้างท้องทะเลสำหรับปิดท้ายเรื่อง เราไม่เห็นเรือประมง

Voice Over

ผลการศึกษาในการวิจัยครั้งนี้จะสามารถนำมาใช้เป็นข้อเสนอแนะแก่องค์กร

หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมประมง สมาคมประมง ผู้ประกอบการ นักวิชาการ

เพื่อร่วมกันหาแนวทางกำหนดมาตรการที่เหมาะสม

อันส่งผลให้ทรัพยากรปลาทูยังคงความอุดมสมบูรณ์และมีการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนต่อไป

Cut

จบ



บทสารคดี : นวัตกรรมเพื่อการปลดปล่อย อธิปไตยอาหาร
โดย : กฤษณพล สนธิรักษ์

ขอให้มีความสุขกับการอ่านครับ

Act 1

Sc.1

ภาพดำ

เราได้ยินเสียงสากกระทบครก.. โป๊กๆ

เราได้ยินเสียงมีดหั่นผักบนเขียง.. กรี๊ดๆ

เราได้ยินเสียงถ่านกำลังร้อนระอุในเตา.. แก๊วๆ

เราได้ยินเสียงเราใส่วัตถุดิบลงกระทะร้อน.. ฟู่!

Fade in ภาพขึ้นพร้อมเสียงดนตรีพื้นบ้าน

ภาพกว้าง บรรยากาศป่าภาคอีสาน อาจเป็นภาพมุมสูง

ภาพบรรยากาศที่สวยงาม

Super ขึ้นชื่อโครงการ

โครงการวิจัย นวัตกรรมระบบตลาดอาหารท้องถิ่นตามฤดูกาลเฉพาะกลุ่ม เพื่อสร้างเศรษฐกิจชุมชน

ภาพหมู่บ้านต่างๆ

เราเห็นชาวบ้าน พี่น้องเกษตรกร

ภาพการหาของป่า และผลผลิตของเกษตรกร

Voice Over (เสียงผู้หญิง)

นวัตกรรมจากงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการสร้างความมั่นคงทางอาหารและอธิปไตยทางอาหารภาคอีสาน
ตอนกลาง เป็น “นวัตกรรมเพื่อการปลดปล่อย” มีลักษณะกระบวนการสร้างนวัตกรรมแบบปฏิกิริยารวมหมู่
จึงทำให้เกิดการใช้ประสบการณ์ที่หลากหลายร่วมกันพัฒนานวัตกรรมขึ้นภายใต้ฐานคิดของการเผยแพร่
สังคมชาวนา และการทำให้เกษตรกรรายย่อยหลุดพ้นจากการกดทับของนโยบายภาครัฐและทุนขนาดใหญ่
เกษตรกรจึงเป็นทั้งผู้สร้างและผู้ใช้นวัตกรรม

Cut

Sc.2 ภายนอก/Thai PBS /กลางวัน

เราอยู่กับนักวิจัย คุณชวลิต ทิพม่อม

พูดคุยเกี่ยวกับโครงการวิจัย นวัตกรรมระบบตลาดอาหารท้องถิ่นตามฤดูกาล เฉพาะกลุ่ม เพื่อสร้างเศรษฐกิจชุมชน

Cut

Sc.3 ภายนอก/Thai PBS /กลางวัน

เราอยู่กับนักวิจัยอีกท่านหนึ่ง (พี่ผู้หญิง)

อธิบายแนวคิด ความมั่นคงทางอาหาร

พูดถึงชาวบ้านกับหน่วยงานราชการเกี่ยวกับสิทธิในการใช้ประโยชน์ที่ดิน

อำนาจการต่อรอง ทรัพยากรธรรมชาติคือทรัพยากรร่วม และเรื่องอธิปไตยอาหาร

Cut

Sc.4

ภาพชุมชนในพื้นที่

ภาพกิจกรรมของชาวบ้าน

Voice Over (เสียงผู้หญิง)

นวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นในเชิงวัตถุที่จับต้องได้จึงถูกปรับให้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ ไม่เน้นการผลิตจำนวนมากและการผูกขาดความเป็นเจ้าของ นับว่านวัตกรรมเพื่อการปลดปล่อยจะทำให้เกษตรกรรายย่อยสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

Cut

Act 2

Sc.5 ภายนอก/Thai PBS /กลางวัน

เรากลับมาอยู่กับคุณชวลิต ทิพม่อม

พูดคุยถึงพื้นที่ของโครงการ และจุดเชื่อมโยงระหว่างเซฟและชาวบ้าน

Cut

Sc.6

ภาพชาวบ้านหาของป่า

ภาพวัตถุดิบต่างๆ

เราแทรกภาพวันงานที่ Thai PBS เราเห็นเชฟทำเมนูอาหารต่างๆ

เราเห็นนักวิจัยพูดและแนะนำกิจกรรม

เราเห็นผู้เข้าร่วมชมงาน และเมนูอาหาร

Voice Over (เสียงผู้หญิง)

การเชื่อมโยงของกลุ่มชาวบ้านและเครือข่ายเชฟ

ถูกต่อยอดเป็นตลาดกิจกรรม เป็นการจัดกิจกรรมการทำอาหารในพื้นที่
ซึ่งจะเกิดเฉพาะในฤดูกาลเท่านั้น เป็นการสร้างความร่วมมือของชาวบ้านและกลุ่มเชฟ ที่ได้จัดกิจกรรม
ทำอาหารและให้ความรู้เรื่องอาหาร เพื่อเป็นการนำลูกค้าของเชฟจากร้านอาหารได้เข้ามาเรียนรู้วิธีการหา
อาหารตามฤดูกาลอย่างยั่งยืน และไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติมากเกินไป นอกจากนั้นยังเป็นการ
สนับสนุนให้ลูกค้าเชฟได้เข้าใจที่มาของกระบวนการผลิตอาหารอย่างแท้จริง

Cut

Sc.7 Motion Graphics

เรานำเสนอภาพ motion graphics ประกอบเนื้อหาด้านล่างนี้

Voice Over (เสียงผู้หญิง)

นอกจากการจัดกิจกรรมอาหารที่เชฟจะเป็นคนพากลุ่มลูกค้าลงพื้นที่ไปพร้อมกับชาวบ้านแล้ว เชฟยังมี
เครือข่ายในการสั่งซื้อวัตถุดิบจากกลุ่มชาวบ้าน เพื่อสร้างรายได้ให้กับกลุ่มชาวบ้านอย่างเป็นระบบ ดังนี้

1. เครือข่ายเชฟแจ้งปริมาณและสินค้าการสั่งซื้อที่ต้องการจากเกษตรกรไปยังพ่อค้าคนกลาง ซึ่งเป็น
ผลผลิตจากป่าและแปลงผลิตของเกษตรกรที่สามารถบริโภคได้ เช่น เนื้อไก่ อาหารป่า
2. พ่อค้าคนกลางจะประสานไปยังสมาชิกกลุ่มแต่ละพื้นที่เพื่อสอบถามผลผลิตที่มีอยู่ในแต่ละพื้นที่
ตามการสั่งซื้อ จากนั้นสมาชิกกลุ่มแต่ละพื้นที่สำรวจผลผลิตที่มีในพื้นที่มีและแจ้งไปยังพ่อค้าคน
กลาง พ่อค้าคนกลางจะแจ้งรายการที่มีไปยังเชฟอีกทีหนึ่ง
3. เครือข่ายเชฟตกลงซื้อผลผลิตที่สนใจกับพ่อค้าคนกลาง
4. พ่อค้าคนกลางประสานไปยังสมาชิกให้จัดหาผลผลิตตามที่สั่ง

5. พ่อค้าคนกลางรับผลผลิตจากสมาชิกกลุ่มมาจัดการให้มีรูปลักษณะสวยงาม และสร้าง story ให้กับผลผลิตแต่ละชนิด จากนั้นจัดส่งไปให้เครือข่ายเซฟ โดยการรับซื้อให้สมาชิกกำหนดราคาเองตามความง่ายของการหา เช่น จิงป่า แคนนำรับซื้อจากกลุ่มกิโลกรัมละ 500 บาท และส่งขายให้เครือข่ายเซฟกิโลกรัมละ 1,000 บาท

วิธีการ ดังกล่าวเป็นวิธีการที่ทำให้ทุกฝ่าย ได้ประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน โดยเซฟได้ซื้อสินค้าหรือวัตถุดิบจากชาวบ้านตามต้องการโดยไม่ถูกกดราคา พ่อค้าคนกลางสามารถส่งต่อสินค้าได้ทันที และนอกจากเซฟจะได้วัตถุดิบที่สดใหม่ ยังสามารถนำวัตถุดิบเหล่านั้นไปสร้าง Story ให้กับลูกค้าที่ร้านได้อีกด้วย

Cut

Act 3

Sc.8 ภายนอก/Thai PBS /กลางวัน

เรากลับมาอยู่กับนักวิจัยอีกท่านหนึ่ง (พี่ผู้หญิง)

พูดคุยถึงประโยชน์ สรุปโครงการวิจัยชิ้นนี้

Cut

Sc.9

ภาพวัตถุดิบต่างๆ ที่เซฟนำมาจัดกิจกรรมที่ Thai PBS

ภาพบรรณาคและเมนูอาหาร ป้ายต่างๆ

ภาพป่าและของป่า

ภาพกลุ่มชาวบ้าน และวิถีชีวิตของพวกเขา

ภาพบรรยากาศต่างๆ และภาพกว้างสำหรับปิดท้ายเรื่อง

Voice Over (เสียงผู้หญิง)

จะเห็นได้ว่า การสร้างนวัตกรรมการสร้างมูลค่าอาหารตามฤดูกาลของกลุ่มเกษตรกร เกิดขึ้นจากการก่อรูปภายในชุมชนที่ต้องการผลิตผลผลิตเกษตรอินทรีย์ที่มีคุณภาพ และหาอาหารจากธรรมชาติตามฤดูกาล เชื่อมโยงกับผู้บริโภคคนเมืองเพื่อให้คนเมืองได้สัมผัสภูมิปัญญาการบริโภคพืชผัก และสัตว์พื้นบ้านที่หลากหลายควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ด้วยการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในรูปแบบ

เกษตรกรอินทรีย์ ผนวกกับแรงกระตุ้นจากความต้องการผลผลิตของกลุ่มเซฟร้านอาหาร ที่ทำให้กลุ่มเกษตรกร
มีอิสระในการกำหนดราคาผลผลิตที่เป็นธรรม และสนับสนุนให้เกิดระบบการค้าอาหารท้องถิ่นตามฤดูกาล
ที่คำนึงถึงคุณค่าภูมิปัญญา จึงทำให้เกิดนวัตกรรมการสร้างมูลค่าอาหารตามฤดูกาลของกลุ่มเกษตรกรขึ้น
อย่างเป็นรูปธรรม

Cut

จบ



บทสารคดี : “ความรู้” อาวุธสู้โควิด-19

โดย : กฤษณพล สนธิรักษ์

Act 1

Sc.1

เราเปิดเรื่องด้วยภาพข่าวการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาที่ประเทศจีน
ข่าวผู้เสียชีวิต และการแพร่ระบาดไปยังประเทศต่างๆ

เสียงบรรยายเริ่มขึ้นตรงนี้

ใช้ภาพการรายงานข่าวจากประเทศต่างๆ เพื่อแสดงถึงผลกระทบทั่วโลก
ภาพสถานการณ์การแพร่ระบาดในไทย
และภาพมาตรการต่างๆ

ขึ้น Super ชื่อหรือตราสัญลักษณ์ ตามที่เนื้อหากล่าวถึง รวมถึงชื่อ โครงการวิจัย
ซ้อนทับภาพสถานการณ์โควิด-19 อีกทีหนึ่ง

Voice Over

ในช่วงสำคัญของการควบคุมการระบาดโควิด-19

สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข

ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์และนวัตกรรม

และคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง

“เศรษฐศาสตร์พฤติกรรมว่าด้วยเส้นทางชีวิตและกิจกรรมร่วมของครัวเรือนไทยภายใต้สถานการณ์โควิด-19”

โดยทำการศึกษาวิจัย Behavioral Insights ของครัวเรือนไทยภายใต้สถานการณ์ ในด้านความรู้ความเข้าใจ
ความตระหนักและการปฏิบัติตามมาตรการสาธารณสุขของประชาชน ลักษณะปัจเจกบุคคล
ครัวเรือนและชุมชนที่มีผลต่อประเด็นต่างๆ

Cut

Sc.2 Motion Graphics

เรานำเสนอภาพ Motion Graphics ประกอบเนื้อหาด้านล่างนี้

Voice Over

Behavioral Insights ของครัวเรือนไทยภายใต้สถานการณ์ Covid-19

เป็นการศึกษาถึงลักษณะวิถีชีวิต อุปสรรค หรือ

แรงจูงใจที่ทำให้ประชาชนสามารถปฏิบัติตามมาตรการสาธารณสุขได้

รวมทั้งได้ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมของประชาชนตามมาตรการต่างๆ

ในช่วงล็อกดาวน์ และหลังล็อกดาวน์ กับ 4 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่

ผู้อยู่อาศัยในเขตเมือง

ผู้อยู่อาศัยในเขตเมืองแต่รายได้ต่ำ

ผู้อยู่อาศัยนอกเขตเมืองในต่างจังหวัด

และผู้อยู่อาศัยในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีลักษณะน่าสนใจต่อความสำเร็จของการควบคุมการระบาด เช่น

ลักษณะการอยู่ร่วมกันของกลุ่มเป้าหมาย

พบว่าผู้อยู่อาศัยในเขตเมืองแต่รายได้ต่ำมีสมาชิกในบ้านโดยนอนรวมกันมากที่สุด

ผู้อยู่อาศัยในจังหวัดชายแดนใต้มีสมาชิกครัวเรือนสูงที่สุด เป็นต้น

Cut

Sc.3 ภายนอก-ภายใน /มหาวิทยาลัย /กลางวัน

เราอยู่กับนักวิจัย โครงการเศรษฐศาสตร์พฤติกรรมว่าด้วยเส้นทางชีวิตและกิจกรรมร่วมของครัวเรือนไทย

ภายใต้สถานการณ์โควิด-19 ศึกษา Behavioral Insights ของครัวเรือนไทยภายใต้สถานการณ์ Covid – 19

เราพูดถึงโครงการวิจัย

Cut

Sc.4 Motion Graphics

เรานำเสนอภาพ Motion Graphics ประกอบเนื้อหาด้านล่างนี้

Voice Over

จากการศึกษาพบว่า

คนไทยทั่วประเทศติดตามรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และมาตรการการป้องกันจากหน่วยงานสาธารณสุขอย่าง

ใกล้ชิด

มีทัศนคติต่อข้อมูลเหล่านั้นดี และยินดีปฏิบัติตามคำแนะนำของรัฐ โดยเฉพาะคนในเขตเมือง

ไม่มีกิจกรรมร่วมกันหรือไม่สังสรรค์ร่วมกัน สูงถึง 94%

ไม่สัมผัสผู้ป่วยที่มีอาการหวัด 96%

ไม่เข้าไปยังพื้นที่แออัด 75%

ล้างมือก่อนกินข้าวทุกครั้ง 85%

Cut

Act 2

Sc.5 ภายนอก-ภายใน /มหาวิทยาลัย /กลางวัน

เรากลับมาอยู่กับนักวิจัย

Cut

Sc.6

ภาพการนั่งดื่มกิน สังสรรค์กันภายในบ้าน

มีจำนวนมาก และไม่มีการรักษาระยะห่าง

Voice Over

นอกจากนี้ งานวิจัยยังพบอีกว่า

89% ของกิจกรรมร่วมกันคือการสังสรรค์ที่เกิดขึ้นภายในบ้านของตนเอง บ้านเพื่อน หรือบ้านญาติ

ดังนั้นนอกจากการปิดสถานที่ต่างๆแล้ว

ควรประชาสัมพันธ์ให้หลีกเลี่ยงหรือระมัดระวังการแพร่เชื้อจากการเดินทางไปบ้านคนอื่นด้วย

Cut

Sc.7 Motion Graphics

เรานำเสนอภาพ Motion Graphics ประกอบเนื้อหาด้านล่างนี้

Voice Over

ด้านช่องทางการสื่อสารที่มีประชาชนติดตามมากที่สุดคือ โทรทัศน์
รองลงมาเป็นสื่อออนไลน์
ส่วนคนชนบทช่องทางการสื่อสารผ่านตัวคน
เช่น ครอบครัว เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ญาติ คนในชุมชน หรือเสียงตามสาย
ยังมีอิทธิพลต่อการรับรู้ข่าวสารต่างๆ

Cut

Sc.8 ภายนอก-ภายใน /มหาวิทยาลัย /กลางวัน

ตัดมาที่นักวิจัย เราพูดคุยถึงเรื่อง R.A.P

Cut

Sc.9

ภาพกว้าง เมือง

ภาพสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19

ภาพมาตรการของรัฐ ด้านตรวจทั้งบนทางหลวง และตามหมู่บ้าน

ข้อมูลหรือข้อปฏิบัติผ่านสื่อต่างๆ

ข่าวด้านเศรษฐกิจ

Voice Over

จากผลสำรวจข้อมูล

ที่มววิจัยมีข้อเสนอแนะต่อการสื่อสารเรื่องการป้องกันการแพร่ระบาดของโรค
คือควรมีข้อเสนอแนะหรือข้อปฏิบัติบอกต้องทำอะไร ถ้าต้องอยู่ร่วมกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้
โดยรัฐควรมองขอบเขตการควบคุมจากระดับบุคคลเป็นระดับครัวเรือน
รวมถึงควรมีมาตรการหลากหลายให้เหมาะสมกับพื้นที่
ควบคู่กับการแสดงให้เห็นถึงผลกระทบทางเศรษฐกิจ
เนื่องจากจะทำให้คนปฏิบัติตามแนวทางสาธารณสุขมากขึ้น

Cut

Sc.10 Motion Graphics

เรานำเสนอภาพ Motion Graphics ประกอบเนื้อหาด้านล่างนี้

Voice Over

ส่วนการเปรียบเทียบผลสำรวจบางประเด็นใน 2 ช่วงเวลา คือ
ช่วงเพ็งลือคดาวน์กับหลังลือคดาวน์
จากการตอบคำถามโดยคนเดิมพบว่า
คนติดตามข่าวอย่างใกล้ชิดและลงในรายละเอียดน้อยกว่าช่วงลือคดาวน์ใหม่ๆ
มีความตั้งใจปฏิบัติตามมาตรการต่างๆ ลดลงมาก
ซึ่งอาจส่งผลให้การปฏิบัติตามมาตรการสาธารณสุขลดลงด้วยเช่นกัน
ขณะที่คนส่วนใหญ่เคร่งครัดต่อการปฏิบัติตามมาตรการลดลง โดยเฉพาะมาตรการ Social Distancing
แต่การปฏิบัติตามมาตรการของแต่ละสถานที่ที่กำหนด เช่น ร้านสะดวกซื้อ ตลาด
กลับพบว่าดีขึ้นอย่างชัดเจน ทั้งนี้หากมีการลือคดาวน์ต่อ
ความตั้งใจในการปฏิบัติตามอาจไม่กลับสู่ค่าเดิมในช่วงแรกของการลือคดาวน์ได้อีก
เนื่องจากความล้าทางพฤติกรรมและความกดดันทางเศรษฐกิจ
ดังนั้นจึงควรสื่อสารให้ชัดเจนว่าต้องปฏิบัติต่อไปแม้จะรู้สึกว่าการผ่อนคลายดีขึ้นแล้ว
หรือหากจะยกเลิกการลือคดาวน์ ควรใช้มาตรการขอความร่วมมือให้สถานประกอบการหรือพื้นที่ต่างๆ
ออกกฎบังคับหรือมีบทลงโทษกับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎของสถานที่
เนื่องจากพบว่าคนส่วนใหญ่ปฏิบัติตามกฎของสถานที่เป็นอย่างดี

Cut

Act 3

Sc.11 ภายนอก-ภายใน /มหาวิทยาลัย /กลางวัน

ตัดภาพมาที่นักวิจัย

ในช่วงท้าย เราให้นักวิจัยสรุปผลการวิจัย เสนอแนะต่อแนวทางสาธารณสุขด้านพฤติกรรมและการสื่อสาร
และพูดคุยเชิงตั้งคำถาม

- จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ประเทศไทยมีข้อบกพร่องในการรับมือกับสถานการณ์อย่างไร ขาดความรู้อะไร แล้วเราจะสร้างความรู้นั้นได้อย่างไร เพื่อรับมือกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่อาจกลับมาระลอก 2 ของประเทศไทย

Cut

Sc.12 ภายนอก /เมือง - กรุงเทพฯ /กลางวัน

ภาพบรรยากาศคนจนเมือง

ทุกคนพยายามดิ้นรนทำงาน

มาตรการผ่อนปรน

เราเห็นคนซื้อของ เราเห็นคนขึ้นรถโดยสาร เราเห็นการช่วยเหลือกันในรูปแบบต่างๆ

ภาพกว้าง บรรยากาศที่สวยงามสำหรับปิดเรื่อง

Voice Over

อย่างไรก็ตาม

ข้อมูลงานวิจัยดังกล่าวได้ถูกนำเสนอเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการพิจารณา

จัดทำร่างข้อเสนอแนวทางการผ่อนปรนมาตรการควบคุมโรคโควิด-19 ของศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ สบค. ของประเทศ และประกอบการพิจารณาการ

สนับสนุนการวิจัยของหน่วยงานในระบบวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรมต่อ

ไป

Cut

จบ



บรรณานุกรม

รายชื่อโครงการ และนักวิจัย	
ชื่อโครงการ	บันทึกของคนอ้วน : ร่างและสังคมในเรื่องเล่าของคนเปลี่ยนร่าง
นักวิจัย	นายรัชพล แยมกลีบ นักศึกษาโครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก
ชื่อโครงการ	โครงการวิจัยนวัตกรรมการสร้างเศรษฐกิจอาหารท้องถิ่นตามฤดูกาล ของกลุ่มเกษตรกร จ.สกลนคร
นักวิจัย	นายชวลิต ทิพม่อน หัวหน้าโครงการวิจัย
ชื่อโครงการ	โรงแรมม่านรูด : ประวัติศาสตร์ และภาพตัวแทนของพื้นที่แห่งความเป็นอื่นในวาทกรรมทางเพศ-เพศสภาพของไทย
นักวิจัย	นายจักรกฤษณ์ มั่นชา
ชื่อโครงการ	การใช้กลยุทธ์น้ำสน้ำสครามเพื่อป้องกันการท้องไม่พร้อม
นักวิจัย	ผศ.ดร.ธัญญภัทร์ ศิริชันราโรจน์
ชื่อโครงการ	การพัฒนาระบบบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์วินลาดพร้าว 101 บริการ
นักวิจัย	เฉลิม ชั่งทองมะดัน
ชื่อโครงการ	โครงการการศึกษาเรื่องการบริโภคละครโทรทัศน์ไทย กลุ่มประเทศอาเซียน : ศึกษากรณีในประเทศพม่า กัมพูชา และ เวียดนาม และโครงการศึกษานโยบาย Soft Power ต่ออาเซียนของญี่ปุ่น จีน และ เกาหลีใต้ : นัยและบทเรียนของไทย
นักวิจัย	ผศ.ดร.อัมพร จิรัฐติกร รศ.ดร.กิตติประเสริฐสุข ผู้ประสานงานชุดโครงการ“จับตาอาเซียน”
ชื่อโครงการ	โครงการวิจัยที่แสดงให้เห็นความไม่เท่าเทียมทางเพศผ่านพื้นที่สนามฟุตบอล พื้นที่จำลองของสังคมที่สะท้อนมุมมองของผู้หญิง
นักวิจัย	คุณปลายฟ้า นามไพร
ชื่อโครงการ	โครงการวิจัยการศึกษาสถานภาพของทรัพยากรปลาหู ที่มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมบริเวณพื้นผิวทะเลในทะเลอ่าวไทย
นักวิจัย	ผศ.ดร.เมธี แก้วเนิน
ชื่อโครงการ	โครงการเศรษฐศาสตร์พฤติกรรมว่าด้วยเส้นทางชีวิตและกิจกรรมร่วมของครัวเรือนไทย ภายใต้สถานการณ์โควิด-19 ศึกษา Behavioral Insight ของครัวเรือนไทยภายใต้สถานการณ์ Covid – 19
นักวิจัย	ทีมวิจัย Siam Lab คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย